

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Obor: Veřejná správa

OBČANSKÁ PARTICIPACE NA SPRÁVĚ A ROZVOJI MĚSTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vypracoval: Adriana Ničmanová

Vedoucí: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Adriana NIČMANOVÁ**
Osobní číslo: **R18B0182P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Občanská participace na správě a rozvoji obce**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Vymezení pojmů
3. Občanská participace na správě a rozvoji obce
4. Město Horní Bříza
5. Závěr

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Ústava ČR
- Listina základních práv a svobod
- Zákon o obcích
- Zákon o místním referendu
- Zákon o právu petičním
- Zákon o právu shromažďovacím
- Zákon o právu sdružovacím
- Zákon o volbách do zastupitelstev obcí
- Práva občanů obce (obecná část): Edice dobré správní praxe. 3. vydání. Praha 4: Ministerstvo vnitra (odbor dozoru a kontroly veřejné správy), 02/2011. ISBN 978-80-904579-0-4.
- BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.
- JIRÁSKOVÁ, Věra. Občan v demokratické společnosti: [učebnice pro střední školy]. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. ISBN 80-85850-78-8
- HENDRYCH, Dušan. Správní věda: teorie veřejné správy. Vyd. 4. Praha: ASPI, 2014. ISBN 978-80-7478-561-0
- SVOBODA, Ivo. Základy správního práva a veřejné správy. KEY Publishing, 2008. ISBN 978-80-87071-76-2

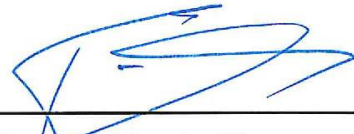
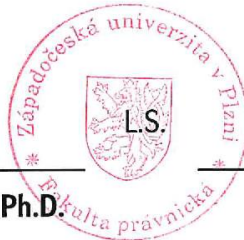
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Občanská participace na správě a rozvoji obce“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro tuto práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 25. 3. 2021

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za spolupráci a podnětné návrhy při konzultacích k této bakalářské práci. Poděkování také patří zastupiteli města Horní Bříza panu Ladislavu Čechovi a zastupiteli pověřenému k vedení městské policie panu Bc. Zdeňku Procházkovi, za jejich vstřícný postoj a ochotu při zajišťování podkladů pro mou bakalářskou práci.

Obsah

1	Úvod	8
2	Vymezení pojmů	9
2.1	Občan	9
2.2	Participace	9
2.3	Veřejná správa	10
2.4	Obec	11
2.4.1	Spolupráce mezi obcemi	12
2.5	Orgány obce	13
2.6	Samostatná působnost	15
2.7	Přenesená působnost	16
2.8	Rozvoj obce	16
3	Občanská participace na správě a rozvoji obce	17
3.1	Volby	17
3.1.1	Volby do zastupitelstva obce	17
3.1.2	Volby do zastupitelstva kraje	18
3.1.3	Jiné volby	19
3.2	Právo petiční	19
3.3	Místní referendum	20
3.4	Právo na informace a svoboda projevu	21
3.5	Právo vyjadřovat se a účastnit se na zasedání zastupitelstva obce	22
3.6	Právo podávat orgánům obce připomínky, návrhy a stížnosti	22
3.7	Právo vyjadřovat se k rozpočtu obce	23
3.8	Právo nahlížet do dokumentů obce	23
3.9	Právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo volbou zástupců (právo volit a být volen)	23
4	Město Horní Bříza	25
4.1	Základní informace	25
4.2	Orgány města Horní Bříza	26
4.2.1	Zastupitelstvo města	26
4.2.2	Rada města	33
4.2.3	Starosta	40
4.2.4	Městský úřad	41
4.3	Koncepce rozvoje území města	42
4.4	Udělování čestného občanství	42
4.5	Místní sdružení a spolky	44
4.6	Partnerské město	46
4.6.1	Villeneuve sur Yonne	46
5	Závěr	47
6	Resumé	48
7	Použité prameny	50

8	Přílohy.....	55
8.1	Vybrané části Stanov spolku Partnerství mezi městy Horní Bříza – Villeneuve sur Yonne	55
8.2	Organizační struktura města Horní Bříza	56
8.3	Empirický výzkum – vlastní šetření	57

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je občanská participace na správě a rozvoji obce. Participace je nedílnou součástí každodenního života každého z nás. Možnost občana podílet se na správě a rozvoji obce vychází z Ústavy, která nabyla účinnosti 1. 1. 1993.

Tento významný zákon, který zakládá v České republice právní stát ve svém pravém smyslu slova (po roce 1989), vkládá moc do rukou občanů, jakožto voličů či strůjců zástupců společnosti. Občanem zvolení zástupci o nás dále rozhodují, jednají za nás a prosazují naše myšlenky v takovém složení, které jsme si zvolili. Stejný zákon také stanovuje rozdělení naší republiky do několika stupňů správy tzv. územní samosprávy. Jako základní územní samosprávný celek České republiky považuje Ústava České republiky obec. Dále se jedná o kraje, které jsou řazeny jako vyšší samosprávné celky.¹

Cílem práce je co nejvíce přiblížit možnosti občanské participace na obecní úrovni. Jedná se především o nástroje přímé participace, tedy o volby do zastupitelstev měst a obcí, možnosti podávání petic, vyhlášení referend. Mezi nástroje nepřímé participace řadíme právo vyjadřovat se na zastupitelstvech obcí, nahlížení do dokumentů obcí, právo na informace nebo účast ve správním řízení. Nejen s těmito možnostmi seznámí tato práce.

¹ Čl. 99 zákona č. 1/1993, Ústava České republiky

2 Vymezení pojmů

Vzhledem k tématu bakalářské práce je třeba si nejprve vymežit základní pojmy týkající se této problematiky, neboť budou v práci často opakovány. Znalost těchto termínů je tedy zásadní pro správné pochopení komplexního tématu bakalářské práce.

2.1 Občan

Institut občanství je základním znakem moderního státu, který má za sebou dlouhý historický vývoj pramenící již z období Starověku². Na jeho charakteristiku lze nahlížet z mnoha směrů. Jedná se o stabilní právní vztah vznikající mezi občanem a veřejnoprávní korporací.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích nám upravuje postavení občana v obci jako takového, a definuje jej jako fyzickou osobu se státním občanstvím v České republice, která je současně hlášena k trvalému pobytu v dané obci.³

Státním občanem se stáváme narozením. Avšak na to, abychom se mohli plně podílet na správě a rozvoji města a využívat práva plynoucí nám ze zákona, je nutné splnění podmínky 18 let. Po dosažení požadovaného věku vznikají občanovi práva stanovená v § 16 odst. 2 zákona o obcích např. právo volit a být volen do zastupitelstva obce či hlasovat v místním referendu. Dále má právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva nebo nahlížet do rozpočtu atp.

2.2 Participace

Pojem participace je základem celé práce, a proto je důležité si pojem podrobněji vysvětlit. Participace pochází z lat. *partem capere*, mít podíl. Znamená to tedy možnost podílet či účastnit se na něčem. Odtud tedy odvozeno participovat – podílet se, jako participant – tedy účastník či podílník.⁴ V České republice nalezneme základ občanské participace zakotven v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod. Občané mají právo podílet se na správě věcí veřejných buďto přímo nebo nepřímo. Uvedeme-li si příklad přímé participace, jedná se zejména o právo být volen, petiční právo nebo právo na informace. Nepřímou participací je zde například právo volit – tedy výkon veřejné moci prostřednictvím zvolených zástupců.⁵

V politice se jedná o velmi důležitou složku, neboť jak již samotný pojem napovídá, primárním cílem této politiky je služba veřejnosti. Pro její kvalitní výkon je tedy potřeba znát

² Nová podoba státního občanství přichází se vznikem moderních států – tedy na rozhraní 18. a 19. století. Pojem občanství se objevuje v Ústavě Francie z roku 1791, kdy tímto byl nahrazen pojem poddanství. Tento termín nebyl vhodný pro plné vyjádření rovnosti občana před zákonem.

³ § 16 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁴ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Participace>

⁵ Čl. 17 – 23, zákona č. 1/1993, Ústava České republiky

názory a přání občanů obce. Participace by měla být využívána při tvorbě plánů a nejrůznějších strategií, které budou následně mít dopad/vliv na veřejnost. Občané jsou zapojováni do rozhodovacích procesů. O těchto procesech a současně i zamýšlených změnách s tím souvisejících, by se veřejnost měla dozvědět a účastnit se již od samotného začátku. Ihned na počátku je vhodné veřejnost plně seznámit s projektem a získat představu o prioritách občanů, kterých se plán bude dotýkat. Případné rozpory se vyřeší pomocí debaty, a hned na začátku. Následně se vybere řešení vyhovující většině. Občané se tak lépe ztotožní s výsledkem, jelikož mohli přispět svými návrhy a předejde se tím společenským konfliktům, neboť i ti, kteří s výsledkem zásadně nesouhlasí, byli zapojeni do debaty, do které mohli svými názory přispět, a tak budou schopni rozhodnutí snáze akceptovat. Participace by měla probíhat dlouhodobě a systematicky, nikoliv jednorázově. Čím častěji dostanou občané možnost se do procesu plánování zapojit, tím se zvyšuje jejich vlastní zájem a aktivita. Navíc tak obec získá možnost navnímat občany, protože lokální území lépe znají. Tím se zvyšuje možnost dojít společně k řešení, které by samotné politiky nemuselo napadnout. S průběhem a výsledky participace by měla být veřejnost obeznámena.⁶

2.3 Veřejná správa

Veřejná správa čítá mnoho definic z různých pohledů. Ve společnosti, která je organizovaná do formy státu, se veřejnou správou rozumí správa veřejných záležitostí, která je realizovaná jako projev výkonné moci ve státě - tedy veřejné moci, kterou disponuje stát a jím povolané subjekty ke správě veřejných záležitostí.⁷ Nejčastěji však bývá definována jako soubor konkrétně určených činností vykonávaných ve veřejném zájmu. Výkon veřejné správy je právem uložená povinnost subjektům, které mají postavení subjektů veřejnoprávních. Jejich úkony jsou stanoveny zákonem, a oproti správě soukromé jsou ve své činnosti více spoutány právním řádem. Samotný pojem správa lze definovat jako činnosti sledující dosažení určitého cíle, jakožto i regulace v daném prostředí, včetně vedení jak vlastních, tak i cizích záležitostí.

Veřejnou správu lze dále definovat také z pohledu materiálního a formálního smyslu. Materiálním pojetím zde rozumíme souhrn správních činností související s vládnutím na ústřední a místní úrovni. Na druhé straně ve formálním smyslu se jedná o činnost organizačních jednotek a osob.⁸

⁶ https://toolkit.ecn.cz/img_upload/3f5e963ee9ca17c7e8373d2bfc1ef8e4/participace_infolist.pdf

⁷ Průcha, Pomahač, 2002

⁸ Pomahač 2013: s. 55

2.4 Obec

Základní členění České republiky vychází z Ústavy, kde je území rozděleno na obce a kraje – tedy základní územní samosprávné celky a vyšší územní samosprávné celky. Toto rozdělení je explicitně vyjádřeno přímo článkem 99 Ústavy. Veřejná správa pojímá obce jako základní samosprávné celky, na které je území České republiky členěno.

Co se problematiky označení obec – městys – město týká, jedná se spíše o symbolické označení, neboť jak Stanislav Balík uvádí: „*termínem „obec“ označit souhrnně jak všechny municipality od nejmenších po Prahu*“ neboť „*fakticky se tak liší pouze označením obecních orgánů.*“ (Balík 2009: s. 20).

Vzhledem k obecnosti Ústavy je potřeba použít příslušný zákon, a to č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon vymezuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, které vytváří územní celek, mající hranice, jimiž je obec vymezena. Obec je povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území, o potřeby občanů a v neposlední řadě chránit veřejný zájem. Zákon dále charakterizuje obec jako veřejnoprávní korporaci mající vlastní majetek a hospodařící dle vlastního rozpočtu.⁹ Dále obec také vystupuje v právních vztazích vlastním jménem a nese veškerou odpovědnost plynoucí z následných vztahů. Hlavním cílem obce by měla být ochrana veřejného zájmu, všestranný rozvoj samotného území a v neposlední řadě péče o potřeby občanů.¹⁰

Členění území slouží pro účely tzv. decentralizaci státní a veřejné správy. Na základě decentralizace je přenášena rozhodovací a správní činnost na nižší úroveň. Toto rozdělení činností do nižších úrovní slouží primárně k přiblížení správy občanům – v podstatě, jde o to, aby rozhodnutí proběhlo co nejbližší místu realizace.

Zákon o obcích vymezuje 3 typy obcí dle rozsahu působnosti

Obce se základním rozsahem státní správy

Za tento typ obce je považována každá obec. Obec spravuje záležitosti týkající se např. evidence obyvatel, zajišťují v obci volby, zabezpečují ochranu veřejného pořádku¹¹. Veškerá činnost je vykonávána v zájmu obce a občanů samotných. Tyto záležitosti obec spravuje sama v rámci samostatné působnosti – státní orgány či orgány krajů mohou do samostatné působnosti obce zasahovat jen, vyžaduje-li to ochrana zákona a pouze způsobem, který zákon stanoví.

⁹ § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁰ § 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹¹ Do samostatné působnosti obce dále patří dle § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích činnosti uvedené v § 84, § 85 a § 102 - výjimkou je zde vydávání nařízení.

Obce vyššího typu

Tyto jsou známé také jako dvojkové obce s pověřeným obecním úřadem, které vykonávají státní správu pro sebe a okolní obce, čímž vytvářejí správní obvod. Za pověřený obecní úřad je považován ten, který kromě přenesené působnosti pro něj upravené v § 61 odst. 1 písm. a) vykonává přenesenou působnost jemu určenou prováděcími právními předpisy ve správním obvodě.¹² Do výkonu tohoto typu obce patří například matriční agenda nebo úřad stavební.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností

V České republice se u tohoto typu jedná o 205 obcí, které vykonávají činnost pro více správních obvodů s pověřeným obecním úřadem. Obec s rozšířenou působností je pověřena činnostmi týkající se např. občansko-správní agendy, dopravně-správní agendy, OSPOD, atp.

2.4.1 Spolupráce mezi obcemi

Spolupráce mezi obcemi, někdy též nazývána meziobecní spolupráce, je možnost obcí spolupracovat na nejrůznějších činnostech. Je však do jisté míry ovlivněna systémem veřejné správy a celkovou územní strukturou České republiky.

Do roku 1989 meziobecní spolupráce neexistovala, postupem času se však začala jevit jako vhodný prostředek zajišťující plnění úkolů samosprávných obcí. Obecní spolupráce se tedy objevuje již po roce 1990, kdy došlo k funkční i finanční decentralizaci – tedy přesunu pravomocí v rámci subsidiarity na obce a později i na kraje. Tento krok měl docílit efektivnějšího rozhodování a současně k rozvíjení daného území. Problém ale vznikl u malých obcí, které jen těžko zajišťují ke svému chodu dostatek finančních prostředků a s tím i optimální počet pracovníků k množství úkolů, které je nutné plnit a s tím související i lokální rozvoj. Návrh společenství obcí přinesl pokus o systémový přístup ke spolupráci. Nesl si za cíl posílit hospodářský a sociální rozvoj, a to celého mikroregionu tvořeného SO ORP. Tento návrh byl inspirován Francií a Itálií, neboť ti se problémy roztržité struktury rozhodli řešit spoluprací, nikoliv slučováním obcí. Konkrétně Francie meziobecní spolupráci určila zákonem – fungují zde sdružení obcí, na které obce převedly povinné působnosti. Obce tedy zajišťují například veřejné služby či správu společných zařízení. I přes to, že České republice je systém spolupráce mezi obcemi v těchto zemích znám, zatím se nic nepodařilo zakomponovat do Českého právního řádu, a to i přes to, že podmínky pro rozvoj meziobecní spolupráce v České republice existují. Tuto skutečnost potvrdil v komentáři i Jiří Ježek¹³ v šetření mezi zástupci obcí „většina respondentů se shoduje

¹² § 64 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹³ Ježek, J.: Meziobecní spolupráce v České republice v roce 2015: výsledky empirického výzkumu, http://www.regionalnirozvoj.eu/sites/regionalnirozvoj.eu/files/09_jezek_meziobecnni_spoluprace.pdf

v názoru, že větší pozornost než slučování obcí, by měla být věnována podpoře dobrovolné meziobecní spolupráce.“ Tato cesta je pro více než 68 % dotazovaných nejlepší.

Typy spolupráce obcí

- a) dle formy – neformální vs. formalizovaná, respektive neinstitucionalizovaná vs. institucionalizovaná,
- b) dle právní regulace – veřejnoprávní vs. soukromoprávní formy,
- c) dle okruhu participujících subjektů – meziobecní spolupráce v pravém slova smyslu (omezená na spolupráci pouze mezi obcemi), smíšená spolupráce obcí zahrnující další aktéry (veřejné subjekty, včetně organizačních složek či příspěvkových organizací státu; ziskově orientované subjekty a neziskové organizace, jejichž postavení a činnost je upravena soukromým právem),
- d) tematicky dle sledovaného účelu, řešených úkolů,
- e) dle časového omezení – na dobu určitou, neurčitou, do naplnění účelu spolupráce apod.¹⁴

Právní úprava meziobecní spolupráce

Meziobecní spolupráci upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Toto téma najdeme upravené konkrétně v druhém až čtvrtém díle hlavy druhé tohoto zákona. Jádrem právní úpravy tvoří dobrovolné svazky obcí upravené v § 49 - § 53 již avizovaného zákona. Institut svazku obcí je právnickou osobou veřejného práva a všechny obce mají „právo být členy dobrovolného svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů.“¹⁵

Až na pár drobných novelizací, nejrozsáhlejší z roku 2013, kdy proběhla rekodifikace občanského práva, je právní úprava v České republice poměrně stabilní a má dlouhodobý charakter. Spolupráce mezi obcemi spadá do výkonu samostatné působnosti. Tomu odpovídá její systematické zařazení do již uvedené hlavy druhé zákona o obcích. Meziobecní spolupráce není povinná a záleží jen na tom, jak se její aktéři rozhodnou. Jedná se pouze o právo, nikoliv o povinnost. Pravomoci obcí v rámci spolupráce jsou poměrně rozsáhlé, a stát do nich může zasahovat jen minimálně.¹⁶

2.5 Orgány obce

Vzhledem k faktu, že Ústava vymezuje pouze zastupitelstvo, jímž je obec samostatně spravována¹⁷, je potřeba využít zákon o obcích, kde nalezneme úpravu všech orgánů obce,

¹⁴ Meziobecní spolupráce v ČR: Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce.

¹⁵ § 49 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích

¹⁶ Meziobecní spolupráce v ČR

¹⁷ Čl. 101 odst. 1, zákona č. 1/1993, Ústava České republiky

a to konkrétně v hlavě IV. (§ 67 - § 111). Zákon rozlišuje čtyři základní orgány – zastupitelstvo, radu, starostu a obecní úřad. Vzhledem k již výše zmíněnému symbolickému označení obec či město, nesou i jejich samotné orgány různá označení – setkáme se tedy například s označením rada obce či rada městyse. Mimo jiné se můžeme setkat i se zvláštními orgány obce¹⁸, které jsou zřizovány na základě zvláštních zákonů a slouží primárně k výkonu přenesené působnosti. Tyto orgány a jejich členové jsou ustavovány starostou.¹⁹

Zastupitelstvo obce

Jedná se o hlavní a nejvyšší orgán obce, který je jako jediný zakotvený v Ústavě. Zde jsou také upraveny jeho pravomoc – tedy že zastupitelstvo je oprávněno rozhodovat v oblasti samosprávy, pokud k tomuto není zmocněno zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku.²⁰

Zákon o obcích upravuje konkrétně zastupitelstvo obce v hlavě IV. Počet členů zastupitelstva se stanovuje dle počtu obyvatel a velikosti daného území obce. Počet členů zastupitelstva musí být vždy lichý – minimálně v počtu 5 a nejvíce 55 členů. Dále se stanovený počet oznamuje na úřední desce obce a to do dvou dnů od jeho stanovení.²¹

Zastupitelstvu obce je svěřena pravomoc týkající se např. rozvoje obce, schvalování rozpočtu, vydávání obecně závazných vyhlášek, rozhodovat o vyhlášení místního referenda či spolupráci mezi obcemi. Zastupitelstvu také náleží pravomoc zvolit radu, starostu i místostarostu obce.²²

Starosta

Starostou může být osoba, která je občanem České republiky. Samotná funkce starosty je spíše reprezentativní, neboť zastupuje obec na venek a veškeré jím činěné úkony musejí být schváleny zastupitelstvem, kterému se současně ze své funkce i zodpovídá, nebo radou obce, jinak jsou takovéto úkony neplatné. Starosta především podepisuje spolu se zástupcem nebo jiným radním obecně závazné vyhlášky a jiná usnesení v obci, svolává a zpravidla také řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce a se souhlasem ředitele krajského úřadu také např. jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu.²³ Také svolává zastupitelstvo i radu obce a současně řídí jejich zasedání a zastává roli zaměstnavatele, přičemž uzavírá a ruší pracovní poměry zaměstnanců.

¹⁸ Mezi zvláštní orgány obce můžeme zařadit například komise pro sociálně-právní ochranu dětí, komise pro projednávání přestupků, povodňová komise či rada pro udržitelný rozvoj obce (Břeň, Jan 2012)

¹⁹ § 106 odst. 1, zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁰ Čl. 104 odst. 2, zákona č. 1/1993, Ústava České republiky

²¹ § 68 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²² § 84 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²³ § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Obecní úřad

Posledním a zároveň nejdůležitějším orgánem je obecní úřad. V souvislosti se symbolickou označení lze také použít městský úřad nebo magistrát města. Existence tohoto orgánu je zcela zásadní, neboť je orgánem zaštiťujícím. Úřad je tvořen starostou (ten stojí v jeho čele), místostarostou, tajemníkem (pokud je v obci zřízen) a v neposlední řadě samotnými zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad vykonává své funkce jak v oblasti samostatné, tak i v rámci přenesené působnosti.²⁴

Poměrně významnou roli má v rámci obecního úřadu jeho tajemník, neboť jak zmiňuje S. Balík "v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se povinně zřizuje funkce tajemníka. Ostatní obce mají možnost, nikoli povinnost funkci tajemníka zřídit. Tajemník je odpovědný starostovi za plnění úkolů obecního úřadu v obou působnostech obce." (Balík, 2009, str. 77)

Co se samostatné působnosti týká, primární úloha obecního úřadu spočívá především v provádění pokynů zadávaných obecním zastupitelstvem nebo radou. Písemnosti, které orgán vyhotoví v rámci samostatné působnosti, musejí nést označení „obec“ včetně názvu obce, kterou byla písemnost vydána – obdobně je to i v případě městyse nebo města. Ty písemnosti, které obec vydala v rámci přenesené působnosti, se označují slovem „Obecní úřad“ – opět se zde uvádí název obce, městyse či města (výjimkou jsou nařízení obce).²⁵

2.6 Samostatná působnost

Téma samostatné působnosti blíže upravuje § 7 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, přičemž zde řadíme záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů samotných. Dále o samostatné působnosti hovoří Koudelka, jako o „péči v územním obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, zejména o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.“ (Koudelka 2007, s. 124)

Na základě zákona mohou obce v rámci přenesené působnosti vykonávat např. následující činnosti: hospodaření obce (s movitými i nemovitými věcmi, financemi), schvalovat program rozvoje obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, vydávání komunálních dluhopisů, zřizování a rušení obecní policie a vydávání obecně závazných vyhlášek obce.²⁶

²⁴ § 109 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁵ § 111 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁶ § 84 a § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

2.7 Přenesená působnost

V rámci České republiky funguje tzv. smíšená samospráva. Přenesenou působnost tak chápeme jako výkon státní správy, prostřednictvím které stát přenáší a deleguje pravomoci na nižší územní samosprávné celky - obce, přičemž tyto pravomoci vymezuje zákon. V rámci své činnosti tedy orgány nejednají jako samosprávné, ale jako orgány státní správy, které jsou řízeny ústředními státními orgány. Zde je krásně využita celá místní infrastruktura, která je takto efektivně využívána pro výkon státní správy prostřednictvím nižších územních struktur.²⁷

Obec disponuje v rámci základních získaných pravomocí například výkonem evidence obyvatel, dále pak právem vydávat nařízení, přičemž se řídí zákony nebo jinými nařízeními, a v ostatních případech – např. v rámci správního rozhodnutí i jinými předpisy.²⁸

2.8 Rozvoj obce

Na úvod této kapitoly bych ráda využila slova z příručky pro zastupitele obce: "*Rozvoj obce často nejvíce závisí na ochotě lidí a vás, představitelů samosprávy aktivně prosazovat změny, které mnohdy přesahují rámec bezprostředních povinností obce, na ochotě převzít za uskutečnění takových změn zodpovědnost.*" (Černohorský, 2010, str. 60). Co se pravomocí a povinností týká, jsou definovány vcelku obecně²⁹ a proto je potřeba využívat nejrůznější specializované normy.

K rozvoji obce slouží nejrůznější nástroje, které obec ke své činnosti využívá. Jedná se konkrétně o administrativní nástroje (legislativa, postupy,...), koncepční nástroje (strategie, plány,...), institucionální nástroje (instituce, spolupráce,..) věcné nástroje (infrastruktura, služby,...), sociálně-psychologické nástroje (vzdělávání, komunikace,..) a finanční nástroje (dotace, granty,...), přičemž stěžejními jsou nástroje koncepční, neboť vytvářejí pomyslný rámec pro využívání ostatních rozvojových nástrojů.

²⁷ Srov. Koudelka, 2007, s. 26

²⁸ § 61 odst. 2. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁹ § 2 odst. 1. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

3 Občanská participace na správě a rozvoji obce

Občanská participace na správě a rozvoji obce je nedílnou a důležitou součástí zapojení občanů na úrovni obecní správy. Takovéto participování občanů je garantováno Českým právním řádem a Listinou základních práv a svobod. Samotná Listina garantuje politická práva, která se nachází v hlavě II. Dále garantuje především právo na informace, petiční právo, právo shromažďovat se a právo volit. Mimo jiné můžeme ještě uvést Ústavní zákon, který občanskou participaci přímo nespecifikuje, ale jako hlavní zdroj veškeré státní moci uvádí lid.³⁰

Mimo výše uvedenou garanci participace prostřednictvím ústavních zákonů vedle existují další možnosti participace, které nejsou plně svázány těmito zákony. Mimo voleb do jednotlivých úrovní správ, můžeme také hovořit o participačních metodách vyplývajících ze zákona o obcích, o referendu či zapojení občanů přímo do rozhodovacího procesu. Díky těmto metodám mohou občané významně přispět a podílet se na rozvoji obce.

V současnosti hraje občanská participace velkou roli, neboť aktivity občanů a jejich zapojení do samotného chodu obce mohou výrazně přispět do budoucna v rozvoji každého státu. Ze strany obce se v demokratické společnosti na oplátku očekává řádná komunikace mezi jejími orgány a občanem. Obec by měla mít v rámci vyváženého rozvoje společnosti a svého území zájem zjišťovat nejen názory a požadavky občanů, ale být přínosná i při řešení následných problémů.

3.1 Volby

Volby jsou základním mechanismem demokratického státu. Nejširší pojetí tohoto pojmu nám vymezuje veškeré instituce a osoby, které se voleb účastní. Naopak nejužší charakteristika tohoto pojmu je chápána jako „*státem stanovená pravidla přípravy voleb, jejich organizace a zjišťování volebních výsledků.*“ (Krejčí 2006; s 49). Nejzákladnějším dělením volebního systému je systém většinový, poměrného zastoupení a smíšený.

Občanům je umožněno podílet se na správě obce tedy buďto přímo nebo prostřednictvím volby svých zástupců.³¹ Toto právo náleží všem občanům České republiky, kteří dosáhli v den voleb 18 let.

3.1.1 Volby do zastupitelstva obce

Občanská participace na obecní úrovni je vykonávána prostřednictvím voleb do zastupitelstva obce. Jedná se o jednu z nejdůležitějších pravomocí, kterou občan může vykonávat.

³⁰ Čl. 2. odst. 1, zákona č. 1/1993, Ústava České republiky

³¹ Čl. 21. zákona č. 2/1993, Listina základních práv a svobod

Tyto volby upravuje samostatný zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Funkční období zastupitelstev obcí jsou 4 letá, a volby se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před jeho uplynutím. Místní volby se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, dle zásad poměrného zastoupení. Hlasování je vždy tajné. Volby vyhlašuje (pokud nestanoví zákon jinak) prezident České republiky a to nejpozději 90 dnů předem a vždy probíhají ve dvou dnech ve všech obcích, městech[...]. Možnost prezidenta republiky vyhlašovat volby je dána na základě ústavního zmocnění (čl. 63 odst. 2 Ústavy). Tato pravomoc prezidenta republiky však patří mezi kontrasignované a je tedy vyžadován podpis předsedy vlády, nebo jím pověřeného člena vlády. Zákonem určené dny voleb připadají na pátek od 14:00 do 22:00 a sobotu od 8:00 do 14:00.³²

V zákoně nalezneme rozdělení na aktivní volební právo a pasivní volební právo – právo volit a být volen. Právem volit disponuje státní občan České republiky, který v den voleb dosáhl 18 let a má hlášený trvalý pobyt v dané obci, a taktéž i občan jiného státu, kterému je toto právo přiznáno mezinárodní úmluvou, kterou je Česká republika vázána³³ a rovněž tímto právem disponuje i osoba, která je v den voleb hlášena v obci k trvalému pobytu na základě § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel. Tento zákon upravuje také překážky výkonu volebního práva³⁴, tedy osoba nesmí být například ve výkonu trestu odnětí svobody.

Právem být volen se blíže zabývá § 5. Toto právo představuje druhou možnost, jak se lze prostřednictvím voleb občansky participovat v obecním zřízení. Členem zastupitelstva může být zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu aktivního volebního práva, jak již bylo uvedeno výše.

3.1.2 Volby do zastupitelstva kraje

Dalším stupněm občanské participace, tentokrát na úrovni kraje, jsou volby do zastupitelstev krajů. Volby jsou opět upraveny samostatným zákonem, tentokrát č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. I v tomto případě je funkční období zastupitelstva 4 roky. Taktéž je zastupitelstvo voleno na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, dle zásad poměrného zastoupení, a hlasování je rovněž tajné. Volby jsou opět vyhlašovány prezidentem České republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. I tyto se konají ve dvou dnech – a to v pátek od 14:00 do 22:00, a sobotu od 8:00 do 14:00.

³² § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

³³ §4 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

³⁴ § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Taktéž zde nalezneme úpravu aktivního a pasivního volebního práva, které je občanům v rámci participace umožněno. Právo volit do zastupitelstva kraje tak vzniká osobě s Českým státním občanstvím, dosáhla-li alespoň druhý den voleb věku 18 let a je současně hlášena k trvalému pobytu v obci, která náleží území daného kraje. Překážky výkonu volebního práva jsou totožné s volbami do zastupitelstev obcí – tedy omezení svéprávnosti, výkon trestu odnětí svobody či výkon vojenské služby.³⁵

Výkon pasivního volebního práva nalezneme v § 5 zákona volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Do zastupitelstva kraje může být zvolen každý občan, který má právo volit ve svém kraji a kterému nevznikla překážka k výkonu tohoto práva.³⁶ Funkce člena zastupitelstva nelze však sloučit s funkcemi vykonávanými v orgánech v rámci státní správy s celostátní působností, dále se tato neslučuje s funkcí vykonávanou zaměstnancem kraje či obce.³⁷

3.1.3 Jiné volby

V České republice probíhají mimo výše uvedené volby také volby do Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu a volby prezidenta republiky. I v těchto případech se jedná o jistou participaci občanů na správě a rozvoji obce. Nicméně samotný dopad na daná území je menší než v případě voleb do zastupitelstev obce, neboť na této úrovni je správa k občanům nejbližší, a veškeré dění má vliv i na ně samotné ve větší míře. Proto není nutné zabývat se tímto tématem podrobněji.

3.2 Právo petiční

Téma petic a petičního práva je upraveno v zákoně č. 85/1990 Sb., o právu petičním, a dále také Listině základních práv a svobod, a to konkrétně v čl. 18. Petice vznikla z lat. *petitio* – žádost. Jedná se zpravidla o písemnou žádost občanů, díky které mají možnost obracet se na správní orgány s návrhy, žádostmi i stížnostmi týkající se veřejného pořádku prostřednictvím petice.

Počet občanů, který může petici podat, není nikterak vymezen, neboť „*každý má právo sám, nebo spolu s jinými.*“³⁸ podílet se na správě věcí veřejných. Osoby mají také možnost

³⁵ § 4 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³⁶ § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³⁷ § 5 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³⁸ § 1 odst. 1 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním

vytvořit si vlastní petiční výbor. Tento orgán není právnickou osobou, jako spíše jakousi organizační složkou. Členové orgánu stanoví osobu starší 18 let, která za ně bude jednat v případě styku se státními orgány.³⁹

Přesuneme - li se k příjemcům (adresátům) petic, jsou směřovány k rukám jakéhokoliv státního orgánu (například obecní úřad, zastupitelstvo obce atp.). Kompetentními jsou v převážné většině orgány obcí a krajů – starostové, hejtmani, rada, zastupitelstvo. Tyto orgány jsou povinny písemně se k petici vyjádřit nejpozději ve lhůtě 30 dnů. Pokud se jedná o žádost podanou k rukám nekompetentního orgánu, je postoupen orgánu příslušnému a to nejpozději do 5 dnů.⁴⁰

Petice

Právo vytvořit petici má každá fyzická osoba – dokonce i cizinec – nebo skupina osob, která vytvoří petiční výbor. V takovém případě, jak již bylo zmíněno výše, musí být alespoň jedna osoba plnoletá, aby výbor mohla zastupovat při jednání s orgány.

Plnohodnotná petice musí obsahovat požadavek⁴¹, petiční archy určené pro podpisy občanů a mimo jiné i uvedení osoby, která petici sestavila. Pokud petici vyhotovila fyzická osoba, uvede se její jméno, příjmení a bydliště – v případě petičního výboru, je potřeba uvést jména, příjmení a bydliště všech jeho členů. Možnost sestavit petici má i nevládní organizace – ta uvádí název, sídlo, IČO a jméno, příjmení a bydliště jednatele. V podpisových arších musí být uvedeno jméno, příjmení, bydliště a podpis občana, který petici podepsal. Dále zde nesmí chybět označení a popis petice, včetně uvedení osoby, která petici sestavila.⁴²

3.3 Místní referendum

Místní referendum upravuje samostatný zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů, o jehož konání rozhoduje zastupitelstvo obce nebo statutárního města. „*Referendum je všeobecným přímým hlasováním o zásadní společenské, politické či mezinárodní otázce, přičemž v závislosti na její formulaci se hlasující vyjadřují pro nebo proti předkládanému návrhu.*“ (Rigel 2009: str. 295). Hlasovat v místním referendu má každá osoba s právem volit do zastupitelstva obce, přičemž hlasování je tajné a konané na základě všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva. Referendem se rozhoduje o věcech, které spadají do samostatné působnosti obce či statutárního města⁴³, a lze v něm pokládat pouze otázky, na

³⁹ § 3 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním

⁴⁰ § 5 odst. 2 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním

⁴¹ Žádost, návrh či stížnost

⁴² <https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/petice-a-shromazdeni/petice/rada/jak-podat-petici-ve-3-krocich>

⁴³ § 6 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů

které lze odpovědět pouze ano či ne.⁴⁴ "Referendem nelze rozhodovat všechny otázky samostatné působnosti, zákon pro některé záležitosti referendum vylučuje". (Hendrych 2006: str. 166). Zákonem o místním referendu – konkrétně § 7 se z místního referenda vylučují a tedy jej nelze konat:

- a) o místních poplatcích a rozpočtu obce
- b) o zřízení nebo zrušení orgánů obce a o jejich vnitřním uspořádání
- c) o volbě a odvolání starosty a dalších členů zastupitelstva obce
- d) jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy
- e) v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení
- f) o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti
- g) o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky obce
- h) jestliže od platného rozhodnutí v místním referendu do podání návrhu na konání místního referenda v téže věci neuplynulo 24 měsíců.

Referendum

Jedná se o formu přímé demokracie, kdy se nerozhoduje o lidech, ale o konkrétní věci, čímž se liší od voleb. O konání místního referenda rozhoduje zastupitelstvo obce nebo statutárního města. I přes několik pokusů prosadit zavedení obecného referenda do ústavního pořádku České republiky, byl návrh doposud neúspěšný, i přes to, že si získal potřebnou ústavní většinu Poslanecké sněmovny. Ústava České republiky nám přímo v čl. 2 odst. 2 říká, že ústavním zákonem lze ovlivnit, kdy lid bude svou moc vykonávat přímo. Připustíme – li zavedení referenda s celostátní působností, bylo by tímto umožněno občanům rozhodovat v zásadních věcech týkajících se vnitřní i zahraniční politiky státu, přičemž by nesmělo dojít např. ke změně podstatných náležitostí demokratického právního státu, porušení závazků, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodních smluv či ústavně zaručených práv a svobod.⁴⁵ Dosud je toto téma jen předmětem jednání, a zůstává jen na uvážení Ústavního soudu, zda bude zavedeno obecné referendum, nebo vždy bude určeno jen pro daný případ, pro který bude následně referendum uskutečněno.

3.4 Právo na informace a svoboda projevu

Právo na informace je jedním ze základních práv občanů pramenících z čl. 17 Listiny základních práv a svobod, které je uplatňováno vůči státu – konkrétně vůči orgánům veřejné

⁴⁴ § 8 odst. 3 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů

⁴⁵ <https://www.epravo.cz/top/clanky/celostatni-referendum-32310.html>

moci. Povinností orgánů je nejen reagovat na nejrůznější podněty o poskytnutí informací občanům, ale rovněž samostatně občany informovat. Jedná se v podstatě o jakousi formu kontroly veřejné správy – záruka zákonnosti.

Listinou garantované právo na informace je blíže specifikováno v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tento zákon ukládá orgánům povinnost poskytovat občanům informace v rámci jejich působnosti. Povinni jsou takto konat tedy všechny státní orgány, územní samosprávné celky nebo i subjekty, kterým bylo zákonem umožněno rozhodovat o právech⁴⁶.

Poskytovat informace je možné na základě žádosti podané fyzickou osobou (žadatelem) a to buď ve formě ústní, nebo písemné, včetně žádosti podané elektronicky.⁴⁷ Informace lze podávat také formou zveřejnění, kdy povinný subjekt uveřejní tyto informace na běžně dostupném místě, včetně umožnění dálkového přístupu.

3.5 Právo vyjadřovat se a účastnit se na zasedání zastupitelstva obce

Toto právo předně vyplývá z Listiny základních práv a svobod, která stanovuje, že občan má právo podílet se na správě věcí veřejných.⁴⁸ Zákonné provedení nalezneme v § 16 odst. 2 písm. c) z něhož občanovi obce staršímu 18 let plyne možnost vyjadřovat se, v souladu s jednacím řádem, k věci aktuálně projednávané – tuto možnost musí mít občan dříve, než je v dané věci definitivně vyřízena.

Realizace práva jako takového je následně spíše v kompetenci zastupitelstva a již zmíněného jednacím řádu. Jednací řád upravuje výkon tohoto práva, přičemž stanovuje například pořadí vystupujících, délku projevu občana. Občanovi je umožněno vyjádřit se ke všem bodům určených k projednání. Musí však činit postupně, a vždy hovořit jen k aktuálně projednávanému bodu, jinak mu bude slovo odebráno.⁴⁹

3.6 Právo podávat orgánům obce připomínky, návrhy a stížnosti

Základ tohoto práva nalezneme opět v Listině základních práv a svobod, kde je toto přidruženo k právu petičnímu. Tímto právem znovu disponuje každý občan, který dovršil 18 let věku. Stížnosti a jiné podněty podávané občany vyřizuje obec, na základě pravidel stanovených radou obce. Rozhodnout by orgány bezodkladně, nejpozději do 60 dnů – jedná – li se o působnost zastupitelstva obce, je zde stanovena lhůta vyřízení maximálně 90 dnů.

⁴⁶ § 2 odst. 1, 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁸ Čl. 21 zákona č. 2/1993, Listina základních práv a svobod

⁴⁹ Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra 3/2008

3.7 Právo vyjadřovat se k rozpočtu obce

Toto právo je zakotveno v zákoně o obcích. Rovněž je ale doplněno zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který stanovuje, že rozpočet obce má být vyvěšen 15 dní před jeho projednáním na úřední desce včetně umožnění dálkového přístupu. Občan má možnost podat připomínku buďto písemnou formou ve lhůtě od vyvěšení nebo ústně přímo na zasedání.⁵⁰

Zákon upravuje pouze způsob, jakým má být zveřejněn rozpočet a následné právo občana k jeho připomínkování. Co ale již zákon nestanovuje, je skutečnost, zda pokud občan podá návrh na změnu rozpočtu, což taktéž není upraveno zákonem, zda je obec povinna o návrhu změny hlasovat.

3.8 Právo nahlížet do dokumentů obce

Základ tohoto práva nalezneme v článku 17 Listiny základních práv a svobod, neboť je v ní garantována svoboda projevu a právo vyhledávat a šířit informace. Blíže nám právo na informace upravuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti mají orgány státní správy, územních samosprávných celků.

Právo nahlížet do dokumentů vzniká dle § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích osobě, která dosáhla věku 18 let. Tato osoba má právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy. Občan má rovněž právo pořizovat z dokumentů výpisy, neboť toto právo se věcně překrývá s právem občana na poskytnutí informace.⁵¹ Stejně právo vzniká rovněž osobě, která taktéž dosáhla věku 18 let a je vlastníkem nemovitosti na území dané obce a v neposlední řadě toto právo náleží i občanům s cizím státním občanstvím, kteří jsou na území obce hlášeni k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva.⁵²

3.9 Právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo volbou zástupců (právo volit a být volen)

"Právo podílet se na správě veřejných věcí je právem univerzálním a neomezeným (ani na základě zákona), náleží každému občanovi bez rozdílu národnosti, pohlaví, náboženského

⁵⁰ § 3 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁵¹ KOPECKÝ, Martin a Jana VOBECKÁ. *Zákon o obcích: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-862-9.

⁵² § 17 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

vyznání, politické, či jiné příslušnosti. Toto právo tedy nemůže být žádnému občanovi ani skupině občanů upíráno." (Klíma, 2009, str. 1145-1146)

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

Dle zákona o obcích patří právo být volen mezi základní práva občanů obce. Podmínkou pro zvolení do zastupitelstva je dovršení věku 18 let, a to nejpozději v den voleb. Podmínkou je také trvalé bydliště na území obce.

4 Město Horní Bříza

Pro praktickou část své bakalářské práce jsem si zvolila město Horní Bříza. Hlavním důvodem této volby je mé trvalé bydliště v této obci. Vzhledem k tomu, že v Horní Bříze žiji celý svůj život, a v průběhu posledních čtyř let se aktivně účastním volební okrskové komise, a vypomáhám na nejrůznějších akcích pořádaných městem, mohu pozorovat jednotlivé změny a modernizace na jejím území.

4.1 Základní informace

Město se nachází v Plzeňském kraji 15 km severně od Plzně. Po novém územním uspořádání spadá město od roku 2003 pod správní obvod obce s rozšířenou působností Nýřany a svůj statut města získalo již v červenci roku 1994. Dle údajů z ČSÚ je město řazeno mezi středně velká města a páté nejvíce zalidněné v kraji. Koncem roku 2005 žilo v Horní Bříze téměř 4500 obyvatel. Jejich počet ale v posledních letech mírně poklesl. V současnosti čítá Horní Bříza něco kolem 4 111 obyvatel, z toho 2037 mužů a 2074 žen. Celková rozloha města činí 14,54 km².

Tabulka č. 1 – Vývoj počtu obyvatelstva v Horní Bříze od roku 2013 - 2021

Datum	Muži (do 15 let)	Muži (nad 15 let)	Ženy (do 15 let)	Ženy (nad 15 let)	Změna	Celkem
01. 01. 2021	310	1 727	256	1 818	↓55	4 111
01. 01. 2020	306	1 770	271	1 819	↓47	4 166
01. 01. 2019	309	1 777	282	1 845	↓29	4 213
01. 01. 2018	304	1 790	286	1 862	↓21	4 242
01. 01. 2017	298	1 807	287	1 871	↓10	4 263
01. 01. 2016	309	1 812	262	1 890	↓40	4 273
01. 01. 2015	311	1 816	272	1 914	↓15	4 313
01. 01. 2014	306	1 822	275	1 925	↑2	4 328
01. 01. 2013	301	1 829	274	1 922	/	4 326

Zdroj: údaje ke dni 1. 1. 2021 z mistopisy.cz

Historicky první doložený záznam o obci je doložen mezi léty 1180 – 1182, kdy byla rozdělena na dvě osady – Březí a Čermnou, které postupem času splynuly v jednu. Obec byla darována knížetem darována Ratmírovi ze Skviřína, který jí následně odkázal plaskému klášteru, aby si zajistil spásu duše – odkázání bylo následně potvrzeno i Václavem I. roku 1232, čímž se obec stala na několik staletí svázána s plaským klášterem. Vzhled obce zůstal po několika staletí nezměněný, což potvrzoval i Tereziánský katastr z roku 1718. Velká změna nastala až v roce 1865, což způsobil rozsáhlý požár, a také následné vystavění železniční trati. Zásadní změnou ale bylo objevení kaolinu v osmdesátých letech, který začal těžit Johann Fitz. S ním se

objevuje v Březí i nově vystavěná plavírna a zavedení výroby keramiky, která si přes sto let udržela své dominantní postavení.

Co se rozvoje města týká, je cca od 19. století spojen s těžbou a následným zpracováním kaolinu. I přes to je celkový vzhled krajiny příznivý.

4.2 Orgány města Horní Bříza

V čele městského úřadu stojí tajemník. Jak již bylo zmíněno výše, má významné postavení. Za plnění úkolů v rámci samostatné i přenesené působnosti odpovídá starostovi. Rovněž má povinnost⁵³ zúčastňovat se jednání zastupitelstva i rady Horní Břízy, kde má poradní hlas. Uvnitř městského úřadu působí také dva odbory – odbor hospodářsko-správní a odbor finančních a vnitřních věcí, v jejichž čele stojí jejich vedoucí.

4.2.1 Zastupitelstvo města

Jako každý územně samosprávný celek, tak i město Horní Bříza disponuje nejzásadnějším orgánem pro výkon své působnosti. Ani zde není výjimkou, že zastupitelstvo města svolává a řídí starosta města. Všechna zasedání zastupitelstva se svolávají podle § 92. Výjimkou je ustavující zasedání zastupitelstva, které se svolává na základě § 91 zákona o obcích.

Zastupitelstvo Horní Břízy se schází – střídavě na dvou místech, a to z toho důvodu, že Horní Bříza je rozdělena na dvě nepsané části - Horní Bříza ves a Horní Bříza továrna). Zastupitelstvo se do doby covidu scházelo střídavě ve školní jídelně spadající do části ves, a následně další zasedání proběhlo v kulturním domě Klub, který se nachází v tovární části. „Vzhledem k současné situaci a opatřením, i zastupitelé musejí sedět v rozestupech dvou metrů, což prostory využívané pro zasedání zastupitelstva neumožňovaly. Zasedání se proto přesunulo do místní sokolovny, kde se i s opatřeními krásně vejdou zastupitele i občané.“⁵⁴

Zastupitelstvo města Horní Bříza se schází nepravidelně, a to většinou pětkrát až šestkrát do roka, i přes to, že zákon ukládá nejpozději do tří měsíců po předchozím zasedání.⁵⁵

V Horní Bříze se zastupitelstvo schází v měsících únor, březen, červen⁵⁶, září a prosinec. V roce 2020 se zastupitelstvo sešlo ještě v červenci kvůli projednání dotací spolků, neboť jeden ze spolků vyhotovil vyúčtování špatně, ale dotace ke své činnosti potřeboval co nejdříve. Červencovému zasedání tedy předcházela dohoda se spolkem, který měl za úkol vyúčtování

⁵³Pravomoci tajemníka obecního úřadu jsou zakotvena v ustanovení § 110 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁵⁴ Rozhovor s bývalým místostarostou a současným zastupitelem města.

⁵⁵ § 92 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁵⁶ probíhalo schvalování dotací a vyúčtování

opravit, a pokud tak učiní, proběhne (mimořádné) svolání zastupitelstva jen s tímto jedním bodem. V červnu a září jsou zastupitelstva celkem dlouhá, neboť se projednává pololetní zpráva komisí a výborů včetně rady města a městské policie. V prosinci se na zastupitelstvu projednává rozpočet města, který se následně v červnu uzavírá.

Horní Bříza čítá téměř nejvyšší možný počet zastupitelů. Město disponuje 21 zastupiteli, neboť dle zákona, který říká, že počet zastupitelů se odvíjí od počtu obyvatel města, může Horní Bříza mít ve funkci zastupitelů 11 – 25 osob.⁵⁷ V současné době se probíralo, zda neproběhne jejich snížení, a to před volbami 2022. „*Budeme se snažit snížit počet zastupitelů na 15, protože ten je adekvátní k velikosti města, ale historicky máme zastupitelů 21.*“⁵⁸ Změnu počtu zastupitelů je možno provést kdykoliv ve volebním období, nejpozději však 85 dní přede dnem voleb do zastupitelstva obce. Na přelomu září/října 2022 proběhnou volby, a pokud se zastupitelstvo rozhodne déle pro změnu počtu zastupitelů, nelze ji již provést a volí se počet zastupitelů dle počtu členů v zastupitelstvu končícím.⁵⁹

Město Horní Bříza zveřejňuje svolání zastupitelstva nejen podle zákonných pravidel⁶⁰, ale informuje občany například i prostřednictvím místního rozhlasu, webových stránek města - snaží se, aby veřejnost o konání věděla, neboť jak zastupitel města uvádí „*zasedání zastupitelstva mají malou návštěvnost a lidé se o to, co se v jejich městě děje moc nezajímají. Z řad veřejnosti se zasedání zúčastňuje přibližně dva až šest občanů ze 4.100 obyvatel, ale pokud je program kontroverzní – například jedním z kontroverzních témat bylo zrušení výherních automatů, přijdou lidé, kteří automaty chtějí - třeba provozovatelé hospod, kde se automaty nacházejí apod. Největší účast veřejnosti zaznamenáváme při ustavujícím zasedání zastupitelstva, to mnohdy dorazí i stovky občanů, ale nejvíce lidí přišlo při posledním volebním období v roce 2018, protože proběhla změna starosty.*“⁶¹ Dle slov zastupitele je ale účast na následujících zasedáních opět mizivá: „*většinou na ta další zastupitelstva dochází maximálně dva až tři občané, kteří chodí kritizovat nově vzniklé vedení města a snaží se jim činnost znepríjemnit, ale potom je to přestane bavit.*“ Co se využití sociálních sítí týká v rámci informovanosti veřejnosti, funguje zde sdružení Kultura v Horní Bříze, které jako jediné zve prostřednictvím sociální sítě Facebook všechny občany k účasti na zasedání zastupitelstva. Jejich cílem je, aby se veřejnost účastnila zasedání co nejvíce.

⁵⁷ § 68 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁵⁸ Rozhovor se současným zastupitelem města.

⁵⁹ § 68 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁶⁰ § 93 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích: Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce; kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.

⁶¹ Rozhovor současným zastupitelem

S výsledky jednání zastupitelstva a celými zápisy mají občané Horní Břízy možnost seznámit se několika způsoby. Veřejnost má právo dle ustanovení § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích mají nahlížet do usnesení i zápisů z jednání zastupitelstva, které musí být nejpozději deset dní po jeho konání k dispozici na městském úřadě. Usnesení zastupitelstva má občan dále možnost nalézt na webových stránkách města, kde jsou k dispozici usnesení od roku 2006 dodnes. S některými informacemi je možné se seznámit i prostřednictvím Hornobřízského zpravodaje.

V Horní Bříze vládne politické napětí. To je zapříčiněno čtyřmi a více politickými stranami nebo sdruženími kandidujícími v daném volebním období. Vzhledem k počtu obyvatel je velmi náročné, až téměř nereálné, složit čtyři nebo pět kandidátek, s počtem 21 lidí, kteří se budou chtít aktivně podílet na chodu obce. Stává se, a není to výjimkou ani v Horní Bříze, že na zadní strany kandidátek dávají strany a sdružení občany, kteří jim hlasy „nahoní“, ale nemají šanci se do zastupitelstva dostat, nebo se ani sami na chodu města podílet nechtějí.

Ze zasedání zastupitelstva se pořizuje hlasový záznam a zápis. Zákon pořizování zvukového záznamu nijak neupravuje, ale toto téma je zakotveno v jednacím řádu zastupitelstva města Horní Bříza. Každé usnesení ze zasedání je město povinno poskytnout k nahlídnutí, a to do 10 dnů na radnici a do 10 dnů od konání zasedání musí být zveřejněno na úřední desce zveřejnit usnesení – obě tyto povinnosti město řádně plní a navíc zveřejňuje zápisy ze zasedání zastupitelstva na webových stránkách, kde má občan možnost se s nimi seznámit a pro občany, kteří nemají připojení k internetu je v Horní Bříze zřízena informační deska u radnice, kde se se zápisem mohou tyto občané seznámit. Každý občan má možnost si vyžádat hlasový záznam, a to podle § 106 zákona o obcích. Občané o něj ale většinou zájem nemají. Občané projevují zájem o záznam ze zasedání jen výjimečně. Stává se tak většinou při kontroverzních situacích a tématech probíraných na zastupitelstvu. Záznam se ze zasedání z převážné většiny pořizuje hlavně z důvodu, že je následně nápomocen při tvorbě zápisu. Jelikož se do zápisu zaznamenává i diskuze, která je mnohdy bohatší, by bylo nefér zapsat jen pohled zapisovatele (ten si může při tvorbě zápisu záznam pustit). Zápis se zpracovává do 5 dnů od zasedání. Následně se hlasový záznam i návrh zápisu pošle ověřovatelům zápisu, kteří opět k jeho kontrole mohou použít hlasový záznam, pokud si některými pasážemi za zasedání nejsou jistí.

V rámci zastupitelstva existovala tzv. rozšířená rada, kde se scházeli zastupitelé města, ale výraz jako takový neexistuje. Byl nahrazen novým výrazem, tzv. pracovní schůze zastupitelů. Na této schůzi se sejdou zastupitelé města zpravidla 14 dní před konáním zasedání zastupitelstva, aby projednali body, které budou na zasedání (resp. rada města stanoví program, který se

bude projednávat na zastupitelstvu, ten předloží na pracovní schůzce, kde je dopodrobna probraný, a ke každému bodu se vyjadřují (například se jedná o smlouvy prodeje a koupě pozemků - zda to město prodat chce či nechce, a jak by to mohlo vypadat). „Tyto pracovní schůzce předchází tomu, aby se nezdržovalo samotné zasedání zastupitelstva, protože občané nejsou zvědaví na to, jak se zástupci hádají a až na místě řeší, zda tu danou věc podpoří či ne. Ale pokud je bod kontroverzní, například poplatků za svoz komunálního odpadu a jeho zdražení – důvody, proč jedno sdružení zvýšení chce a jiné ne, zazní až přímo na zasedání s veřejností.“ Tato a podobná témata se řeší celá na oficiálním zasedání, aby veřejnost věděla důvody, a měla možnost do diskuze přispět a nikoliv rovnou přistoupit k hlasování. Krásným příkladem je zde od 1. 1. 2021 zdražení poplatků za psy. Pokud je občan držitelem jednoho psa, poplatek mu zůstává stejný, ale pokud je majitelem více psů, nastává zde drobné zvýšení.⁶² Ohledně vyhlášky týkající se poplatků za psa neproběhla žádná diskuze, protože nikdo neměl žádné připomínky, oproti tomu u poplatku za svoz komunálního odpadu jedno ze sdružení nesouhlasilo a tak podalo protinávrh – ten ale neprošel. Pracovní schůzce zastupitelstva byla zavedena záměrně po zkušenostech z minulých let, kdy zastupitelstva mnohdy trvala až do 3 ráno. Nyní se problematika řeší na neveřejné schůzce a na veřejné se občanům vysvětluje, o čem se jedná a ve zkratce jsou shrnuta všechna pro a proti. Jak již bylo výše avizováno, při projednávání každého bodu se může vyjádřit každý občan města. Tuto skutečnost zde upravuje zákon o obcích v souladu s jednacím řádem zastupitelstva, který říká že: „občan má právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem.“⁶³

Komunální volby v Horní Bříze

Téma komunálních voleb bych ráda uvedla slovy S. Balíka, který ve svém díle říká, že: "Volební účast je bezpochyby jedním (nikoliv jediným) z projevů politické participace, která se ale samozřejmě může projevat i jinými formami (skrze členství v zájmových skupinách, účasti na životě sociálních hnutí apod.)" (Balík, 2009, str. 165).

Volby uskutečněné v roce 2006 čítaly celkem pět sdružení a stran. Výsledky těchto voleb přinesly Horní Bříze změny ve vedení města. Nově v tomto volebním období vzniklo sdružení Hornobřížští občané, které získalo první místo s počtem 8 mandátů, a na dlouhou dobu se stává starostou a do politického dění města poprvé vstupuje Ing. Vojtěch Šedivce, který ve vedení města střídá starostu Hinze. I přes to, že nejvíce preferenčních hlasů ve vítězném sdružení získala Mgr. Alena Šumová kandidující ze třetího místa, starostou se stal Ing. Vojtěch

⁶² OZV č. 1/2020 o místním poplatku ze psů

⁶³ § 16 odst. 2 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Šedivec s 578 preferenčními hlasy. I přes vítězství ve volbách potřebovalo toto sdružení partnera, kterým se stalo ČSSD se čtyřmi získanými mandáty, utvořili těsnou většinu a v zastupitelstvu získaly celkem 12 mandátů. „Paradoxem je, že byl v průběhu volebního období odvolán z funkce přibližně na rok, ale vrátil se zpět do funkce a následně vyhrál volby 2014.⁶⁴“

Komunální volby konané v roce 2010 čítaly v Horní Bříze celkem šest kandidujících sdružení. V tomto volebním období došlo k následnému spojení TOP 09 s vítězným sdružením nezávislých kandidátů Hornobřížští občané.

Tabulka č. 2 – Výsledky voleb 2010

Výsledky voleb - obec Horní Bříza				
Kandidátní listina		Hlasy v procentech	Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název			
1	Komunistická strana Čech a Moravy	10,95	21	2
2	Sdruž. Nezávislých kandidátů. HORNOBŘIŽŠTÍ OBČANÉ	40,15	21	9
3	Sdružení SNK ED, NK SOS	13,31	21	3
4	TOP 09	18,01	21	4
5	Občanská demokratická strana	5,96	20	1
6	ČSSD	11,62	21	2

Zdroj: vlastní zpracování údajů z volby.cz

Volby 2014 přinesly velkou nespokojenost všech občanů. Toto volební období zde do zastupitelstva kandidovalo celkem pět sdružení. Vítězné sdružení získalo díky svým voličům nadpoloviční většinu – tedy 11 mandátů. Díky takto úspěšným volbám nepotřebovali partnera a vládly samostatně. Této skutečnosti využili někteří kandidáti z ostatních sdružení a v průběhu volebního období se připojili k vítězné straně.

Na podzim roku 2018 kandidovaly v Horní Bříze čtyři sdružení. První místo získalo osm mandátů, na druhém místě bylo sdružení se sedmi mandáty, třetí sdružení obhájilo pět mandátů a čtvrté pouze jeden. Sdružení, které získalo ve volbách 2018 osm mandátů z jednadvaceti a obhájili tak prvenství, jich v předchozím volebním období získalo neuvěřitelných a 11 z 21 a to bylo špatně. „Vzhledem k velkému počtu mandátů získalo toto sdružení veškerou moc a obec řídilo, jak se jim zachtělo. To se ale nikomu nelíbilo, a najednou ve volbách 2018 byli

⁶⁴ Rozhovor se zastupitelem města

všechna kandidující sdružení proti nim. I přes to, že strana vyhrála, ostatní strany se spojili a tvoří nové, současné vedení města.⁶⁵ I přes to, že se nové vedení snažilo najít společnou cestu ke spolupráci, nastala nelehká situace, a v současné době není spolupráce úplně možná. „Všichni ale doufáme, že do budoucna se situace uklidní a budeme spolu vycházet.“⁶⁶ uvedl současný zastupitel města.

V roce 2018 v Horní Bříze kandidovalo do zastupitelstva více mladých lidí, než bylo dopsud zvykem v předchozích ročnících, jak si můžeme povšimnout v tabulkách níže. I přes nízký věk se jim ale do zastupitelstva podařilo dostat a tak je v současné době větší množství do věku 30 let. V předchozích volbách mladí také dostali místo na kandidátní listině. Bohužel sloužili převážně k jejímu doplnění. Ve volebním období 2018 se ale tito mladí lidé objevili v první desítce jich a bylo více než roky předtím. „Tohle naše zastupitelstvo potřebovalo - novou krev, kterou se zastupitelstvo omladí, a zároveň bude mít chuť něco tvořit pro město a starší občany.“⁶⁷

Tabulka č. 3 - Věkový průměr kandidátů v komunálních volbách 2006

Název volební strany	Počet kandidátů	Věkový průměr
SNK Hornobřížští občané	21	45 let
Komunistická strana Čech a Moravy	21	56 let
Česká strana sociálně demokratická	21	45 let
Sdružení SNK ED, NK	21	48 let
Občanská demokratická strana	21	38 let

Tabulka č. 4 - Věkový průměr kandidátů v komunálních volbách 2018

Název volební strany	Počet kandidátů	Věkový průměr
Hornobřížští občané	21	53 let
Kultura v Horní Bříze	21	49 let
Komunistická strana Čech a Moravy	21	65 let
Město lidem	21	42 let

Jak si můžeme všimnout v tabulkách uvedených výše, v Horní Bříze kandidují jak politické strany, tak sdružení. V Horní Bříze již historicky mají politické strany menší šanci získat

⁶⁵ Rozhovor se zastupitelem města

⁶⁶ Rozhovor se zastupitelem města

⁶⁷ Rozhovor se zastupitelem města

jakýkoliv mandát v zastupitelstvu, a proto postupem času vzniká více sdružení nezávislých kandidátů a s tím mnohem větší šance dostat se do zastupitelstva bez politické příslušnosti, oproti občanům kandidujícím s politickou příslušností. „Hlavním problémem je to, že tady každý občan volí něco jiného a je potřeba počítat s tím, že když je člověk v pravicové straně a založí si pravicovou stranu, tak ho levicový lidé volit nebudou, i když by ho normálně volili.⁶⁸“ Krásným příkladem jsou zde komunální volby 2006, kdy Mgr. Alena Šumová získala nejvíce preferenčních hlasů, následně však ve volbách 2010 kandidovala za politickou stranu TOP 09 a levicově založení voliči ji hlas nedali. V současné době jsou všichni zastupitelé bez politické příslušnosti.

Tabulka č. 5 – Volební účast v Horní Bříze

Volební účast v komunálních volbách pro Horní Břízu	
Rok	Účast v procentech
2006	45, 17
2010	47, 86
2014	43
2018	45, 84

Zdroj: vlastní zpracování údajů z volby.cz

Ani v Horní Bříze není výjimkou, že místní osobnosti jsou zařazovány na zadní místa kandidátní listiny pro získání hlasů pro danou stranu. Jsou si vědomi získání preferenčních hlasů, ale na komunální politiku příliš nemají čas a mnohdy se ani nechtějí podílet na chodu města.

Orgány zastupitelstva a jejich složení

Zastupitelstvo má povinnost zřídit finanční a kontrolní výbor,⁶⁹ které se zřizují na ustavujícím zasedání zastupitelstva, přičemž předsedou těchto výborů je vždy zastupitel. V případě, že v obci žije k poslednímu sčítání 10% občanů jiné národnosti, zřizuje se výbor pro národnostní menšinu.⁷⁰ V Horní Bříze však výbor pro menšinu zřízen není.

Tyto výbory musejí mít zpravidla minimálně tři členy⁷¹, přičemž jejich předseda musí být z řad zastupitelstva – u ostatních členů tato povinnost není. V rámci Horní Břízy vzniklo jedno nepsané pravidlo, které říká, že kontrolní výbor patří vždy opozici. Ve volebním období 2018 - 2022 toto pravidlo však dodrženo nebylo, neboť opozice neměla o žádné funkce ve vedení

⁶⁸ Rozhovor se zastupitelem města

⁶⁹ § 117 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁷⁰ § 117 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁷¹ § 119 odst. 2 zákona č. 128/200 Sb., o obcích

města zájem. Dle slov zastupitele byli vyzváni předsedajícím s návrhem, že si sami zvolí předsedu i členy výboru. Dalším nepsaným pravidlem v Horní Bříze je, že předsedou kontrolního výboru nebude člen rady města. Toto pravidlo vzniklo proto, aby si nekontroloval sám vlastní usnesení.

Na ustavujícím zastupitelstvu roku 2018 se určilo, že výbory budou 5 členné, ale pro kontrolní výbor byli zvoleni pouze 3 členové. Dvě místa zůstala neobsazená, neboť vedení chtělo, aby se alespoň na tomhle podílela opozice, ale ta nechtěla. I přes to, že zde byli lidé, kteří by v kontrolním výboru chtěli pracovat, nechala opozici možnost doplnit členy ze svých řad, až opadnou emoce po výměně vedení města. Místa však zůstala neobsazená a pro obec tak vznikla povinnost na nejbližším zastupitelstvu dovolit chybějící členy, kteří byli nakonec vybráni z koalice.

4.2.2 Rada města

Rada města Horní Bříza byla zřízena na ustavujícím zasedání zastupitelstva dne 5. 11. 2018 usnesením č. 49/2018 . Rada města čítá celkem 7 členů, kteří byli zvoleni hlasováním. Jejimi členy jsou starosta, místostarosta a následně dovození zastupitelé. Členem zastupitelstva může být pouze osoba z řady zastupitelstva⁷². Zasedání rady jsou neveřejná. Hornobžízská rada se schází pravidelně každých 14 dní i přes to, že zákon ukládá, že rada se schází dle potřeby⁷³. V případě Horní Břízy se rada schází také dle potřeby, nejméně však jedenkrát za 4 týdny.⁷⁴ Rada vydává jednací řád na základě § 101 odst. 4 zákona o obcích, kde si vytyčí podrobnosti týkající se jednání rady.

Na základě § 122 odst. 1 zákona o obcích může rada zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Těmto komisím může předsedat pouze osoba s odbornou způsobilostí v rámci dané komise a jí svěřené působnosti, přičemž se ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu.⁷⁵ Členem komise mohou být jak zastupitelé města, tak i samotní občané. V obci Horní Bříza bylo zřízeno celkem šest poradních orgánů rady města. Přehled komisí a počet jejich členů nalezneme v tabulce vyobrazené níže.

⁷² § 99 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁷³ § 101 odst. 1 zákona č. 128/2000

⁷⁴ Jednací řád Rady města Horní Bříza

⁷⁵ § 122 odst. 3, 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Tabulka č. 6 – Komise Rady města Horní Bříza pro volební období 2018 - 2022

Název komise	Počet členů	Zastupitelé	Veřejnost
Kulturní a sportovní komise	7	3	4
Stavební komise	7	3	4
Komise životního prostředí	5	0	5
Komise pro projednávání přestupků	4	0	4
Redakční rada Hornobřízského zpravodaje	3	2	1
Sbor pro občanské záležitosti	8	2	6

Zdroj: vlastní zpracování údajů z webových stránek města Horní Bříza

Kulturní a sportovní komise

Tato komise řeší a pořádá kulturní a sportovní akce, neboť městský úřad nemá zřízený odbor kultury a sportu, tudíž problematika pořádání kulturních, společenských a sportovních akcí řeší kulturní a sportovní komise, a to i přes to, že by měla plnit spíše funkci orgánu poradního, nikoliv orgánu výkonného.

Jak již bylo zmíněno výše, komise mohou být složeny nejen ze zastupitelů obce, ale i samotných občanů. Není zde stanovena podmínka být občanem Horní Břízy nebo jiného konkrétního města. Krásným příkladem je zde pan Zbyněk Úlovec, který se stal členem kulturní a sportovní komise a nebyl hlášen k trvalému pobytu na území Horní Břízy a zároveň byl pronajímatelem největšího kulturního zařízení v Horní Bříze.

Stavební komise

Tato komise projednává všechny záležitosti týkající se například staveb, kácení stromů, pronájmu pozemků nebo koupě pozemků. Není pevně stanoveno, co komise řeší, je to spíše na její iniciativě, co řešit budou a co nikoli – nejsou dána pravidla, co řešit mají. Celé je to spíše postavené na tom, co se potřebuje probrat – potažmo co připraví předseda. Výsledný návrh se posílá radě.

Kromě členů, které si dovolila rada, navolila si zde i dva úředníky z hospodářsko-správního odboru Městského úřadu Horní Bříza, kteří jsou řádnými členy. Tito přináší komisi velkou výhodu v tom, že když se komise domluví například na konkrétních postupech, nemají to zprostředkované pouze z rady města, ale už přímo z komise.

Sbor pro občanské záležitosti

Za zmínku stojí i tento poradní orgán rady, jehož osazenstvo čítá 7, potažmo 8 občanek města v čele s matrikářkou. Ve skutečnosti je to opět spíše orgány výkonné, kdy se tyto ženy

podílí na přípravě a organizaci významného jubilea, narozenin, vítání občánků či svateb. V případě narozenin se členky rozdělují na dvojice a chodí přát občanům starším 70 let, což je jejich úkolem. Dle slov zastupitele je Horní Bříza vesnice, která si hraje na město, s čímž souvisí osobní přístup „členky, které chodí přát seniorům, si s nimi mnohdy i povídají. Díky tomu se dozvíme, kde občané vidí například nějaký problém, který máme následně možnost vyřešit.“⁷⁶ Starší občané mají díky tomu možnost srovnání s dřívější a současnou dobou.

Redakční rada pro Hornobřízský zpravodaj

Ani pro tento orgán není výjimkou, že se jedná o orgán výkonný. Redakční rada má za úkol obepisovat pravidelné autory, kteří zde přispívají svými články a následně vydávání zpravodaje. Korekturu článků provádí předseda (šéfredaktor) zpravodaje a členi (redaktoři). Článek ten je posléze svěřen člověku, který za peníze sází (graficky upravuje) zpravodaj a připraví jej k finálnímu vydání.

Cílem Hornobřízského zpravodaje je poskytnout občanům města objektivní, vyvážené a nestranné informace týkající se společenského, kulturního, sportovního a dalšího dění ve městě. Dále se zde publikují informace a činnosti města a městského úřadu.⁷⁷ Celý koncept vydávání zpravodaje spadá do rukou šéfredaktora, který je při jeho tvorbě vázán tiskovým zákonem.

Samotná redakční rada dohlíží na to, zda jsou stanovená pravidla řádně dodržována a vyhrazuje si i právo jednotlivé příspěvky upravovat a zkracovat, pokud článek přesáhne maximální rozsah, který je ½ normostrany. Dříve žádná podobná pravidla neexistovala. Důvodem pro vznik pravidel je fakt, že do místního zpravodaje může svým článkem přispět každý občan města. Lze je definovat jako jakýsi ochranný prvek před tím, že se v tisku budou objevovat nevhodné příspěvky. Povinnost dodržovat tato pravidla plyne i samotné radě.

V rámci zpravodaje je zde možnost placené inzerce.⁷⁸ V současné době se zpravodaj vydává na odběrných místech. V Horní Bříze funguje celkem 5 míst, na kterých si občané zpravodaj mohou kdykoliv bezplatně vyzvednout. O vydání nového čísla zpravodaje jsou občané informováni prostřednictvím hlášení městského rozhlasu, webových stránek nebo sociální sítě). Mimo klasické tištěné verze, kdy je tištěno přibližně 700 ks, mají občané možnost si nonstop stáhnout zpravodaj v elektronické podobě z webových stránek města. Díky elektronické podobě mají občané dále možnost se historicky podívat na zpravodaje vydávané například v předchozích volebních obdobích, pokud jej vedení na stránky nahrávalo.

⁷⁶ Rozhovor se zastupitelem města

⁷⁷ Pravidla pro vydávání Hornobřízského zpravodaje čl. 4

⁷⁸ Pravidla pro vydávání Hornobřízského zpravodaje čl. 8

Mimořádný Hornobřízský zpravodaj chodí občanům do schránek. Tohoto vydání je tištěno cca 2000 ks a do každé schránky přijde 1 ks. V mimořádném zpravodaji se publikují informace týkající se například aktualizace kontaktů na lékaře nebo jízdních řádů. Obec se prostřednictvím tohoto mimořádného čísla snaží zabezpečit, aby se informace dostaly všem občanům. Finanční náklad ve srovnání 700 ks oproti 2000 ks je minimální. Vydat zpravodaj v 700 ks město stojí přibližně 17000 Kč, proti tomu tisk 2000 ks vyjde na 20000 Kč. Cenový rozdíl je minimální. Bohužel spoustu občanů o zpravodaj nemá zájem, a tak jsou zpravodaje vidět naházené v koších u poštovních schránek. Z tohoto důvodu se začala běžná čísla tisknout v menším množství a jsou k vyzvednutí pro vážné zájemce. Starší občané si zpravodaje schovávají a mají po ruce všechny potřebné kontakty. Zmíněné jízdni řády se umísťují do středu zpravodaje, aby měl občan možnost si je vytrhnout a uschovat pro svou potřebu – nemusí skladovat celý zpravodaj.

Komise životního prostředí

Tato komise vznikla nově v roce 2018, neboť nově zvolené sdružení komisi chtělo zřídit, obci chyběla. V Horní Bříze jsou aktivisté, kteří chtějí dohlížet na místní lesy, které dříve napadla dřevomorka, dále hlídá, jakým způsobem se stromy budou kácet nebo jestli se například v parku před radnicí současné stromy pokácí a následně vysadí stromy nové. Aktuálně díky této komisi bylo po celé Horní Bříze rozmístěno více než 30 krmítek pro ptáky.

Další plánovanou novinkou chystanou od léta 2021 bude vyhrazení míst, která se budou sekat a budou označeny nápisy (viz foto). Sama komise zatím přesně neví, která místa takto budou označena. Zatím jsou vybrána pro tento účel jen dvě místa.

Obrázek č. 1 – Cedule pro vyznačení míst určených včelám

Zdroj: vlastní fotografie

Velkým tématem, kterým se tato komise zabývá, je ekologická zátěž – oprámů a bývalé „haldy“. Hornobřízské oprámy jsou dnes již nevyužívané lomy, ve kterých dříve docházelo k těžbě kaolinu. V 60. letech byl zde vybudován kalovod, který z kaznějovské chemičky přiváděl do lomu nebezpečné látky. Později se ukázalo, že tyto látky se ukládají do povrchu a mohou prosakovat i do podzemních vod. Tato skutečnost vedla k vybudování monitorovaných vrtů, které slouží jako odběrná místa pro následný rozbor. V povrchové vodě a okolí oprámů byly zjištěny nadlimitní hodnoty rtuti, niklu, olova, naftalenu, sodíku, chloridů, dusičnanů, manganu kobaltu nebo organického uhlíku C₁₀ – C₄₀. Oprámy jako takové nesou velké riziko pro podzemní vody, ale současně vytvářejí pro území příznivě vlhké mikroklima přispívající heterogenitě území a podporuje tím vyšší druhovou diverzitu. V okolí oprámů lze také nalézt chráněné druhy obojživelníků (skokan štíhlý, ropucha obecná, čolek obecný nebo čolek horský), motýlů nebo hub (otakárek fenyklový, lišejníkovec čtveroskvrný, ohniváček celíkový, přástevník kostivalový). Cílem z ochrannářského hlediska je udržet lomy kvůli živočichům, kteří zde žijí, současně je však za potřebí uvést znovu do provozu monitorování vrtů pro kvalitní přehled a vývoj situace podzemní vody.⁷⁹

Obrázek č. 2 – Místní oprám

Zdroj: vlastní fotografie

⁷⁹ <https://www.hornibriza.eu/turista/opramy-v-horni-brize/>

Neopomenutelným tématem, kterým se komise zabývá, jsou lesy Horní Břízy. Zde je podle člena komise zvolena nevhodná skladba dřevin. Většinu lesů tvoří borové monokultury, které jsou vysazovány v pruzích. Borové kmeny jsou velmi náchylné k ohýbání a lámání, a půda se ochuzuje o potřebné živiny. Díky těmto stromům také dochází k okyselování půdy a jejímu znehodnocování. Je zde snaha přejít na citlivější hospodaření s pomocí kotlíkových výsečí a výběrové těžby. S tím souvisí i možná ekologická certifikace lesů v rámci města. Jedná se například o tzv. FSC⁸⁰ certifikaci, která podporuje šetrné obhospodařování lesů. Mohlo by tak dojít k opětovnému vysazení původní lesní struktury (dub, buk, javor, jedle, lípa, jasan, bříza, jeřáb, jilm, střemcha). Výsledkem by měl být různorodý les, který by měl být schopný odolávat výkyvům klimatu a škůdcům.

Dalším tématem pro tuto komisi je voda. Horní Břízou protéká říčka Bělá, jejíž kvalita není úplně ideální. Je to zapříčiněno tím, že i v současné době, je spousta obyvatel napojena svým odpadním potrubím přes septiky nebo i přímo napojena do říčky. Tato spíše připomíná stoku téměř bez života. Komise se snaží současný stav říčky napravit a co nejdříve se přiblížit zpět minulosti. Například kaceřovský urbář z roku 1558 hovoří o říčce Bělé takto: "*U vsi Hořejšího Břeží jest potok (...), v kterémžto potoku mřenů, střevlí, hřížův a jiných drobných ryb a rakův dosti bývá.*"

Místní ovzduší ovlivňuje nedaleká Chotíkovská spalovna, která je v seznamu největších znečišťovatelů sestavovaným sdružením Arnika, na 7. místě již od svého spuštění v roce 2016.⁸¹ Dalším problémem souvisejícím s ovzduším je zde automobilová a kamionová doprava. Ta už nyní alarmuje svou nadlimitní zátěží některých škodlivin⁸². Bude tedy potřeba podpořit neekologičtější typ dopravy, který zde tvoří vlakové spoje. Ty však také nejsou úplně ideální a jejich návaznost na rychlíkové spoje v Plzni poněkud kolísá.

V rámci odpadu je třeba zavést přísnější a častější kontroly sběrného dvora, aby se zajistilo správné nakládání s jednotlivými druhy odpadu. Plánuje se také zavedení pozitivní diskriminace, kdy by občané, kteří řádně třídí odpad, platili méně za jeho svoz. Příkladem nám mohou být například Šitbořice, kde tento systém funguje bez problému.⁸³ Dále bude třeba zavést skryté kamery na místa, kde opětovně vznikají černé skládky a s tím související sankce. Ideální by bylo zřídit místní kompostárnu, díky které by hodnotný organický odpad mohl být využit pro zlepšení místních půdních podmínek.

⁸⁰ Forest Stewardship Council

⁸¹https://arnika.org/soubory/dokumenty/toxicke-latky/IRZ/IRZ_Zebricky_2016.pdf

⁸² Například prach, hluk nebo karcinogenní benzo(a)pyren

⁸³ https://zpravy.idnes.cz/sitborice-system-trideni-odpadu-antonin-lengal-f51-/domaci.aspx?c=A170811_130720_domaci_mav

Komise se dále zabývá prostupností krajiny a urbanismem. Zde je potřeba zabránit dalšímu zastavování volné krajiny a spíše se zaměřit na zastavování již jednou zastavěných ploch, tzv. brownfields, než začínat stavět na doposud nepoškozené ploše. Nelze například zastavět plochu pod vlakovou zastávkou, která je v zimních měsících slouží občanům k zimním radovánkám. Silně zanedbávaným tématem je prostupnost krajiny pro lidi i živočichy. Zde se jeví vhodné začít zřizovat tzv. biokoridory, a to převážně kolem vodních toků a přirozených míst migrace zvěře (brody, rokle apod.) a celkově se vyhnout zastavování nebo oplocování takovýchto míst.

Komise pro projednávání přestupků

Tento orgán vzniká jako zvláštní orgán obce v rámci přenesené působnosti. Orgán zřizuje starosta na základě § 106 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Starosta také jmenuje a odvolává její členy. Tato komise čítá celkem čtyři členy a v jejím čele je již dlouhodobě předsedkyně paní Hladíková. Komise se na svých jednáních schází nepravidelně. Doposud své setkání uskutečnila šestkrát a nejbližší jednání je naplánované na měsíc červenec.

Komise se ve své činnosti projednávání přestupků řídí zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dále zákonem č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a dalšími zákony, které souvisí s výkonem její agendy. Hornobřízská komise pro má na starost projednávání těchto vymezených přestupků:

- přestupky proti pořádku v územní samosprávě (porušení obecně závazných vyhlášek)
- přestupky proti veřejnému pořádku
- přestupky proti občanskému soužití
- přestupky proti majetku.

Výše uvedené přestupky nejsou komisí projednávány jen v rámci Horní Břízy, ale na základě veřejnoprávních smluv se projednávají i pro vedlejší obec Trnovou, Hromnici a Nevřeň.

Nejčastěji projednávanými přestupky v Horní Bříze v první jsou přestupky proti občanskému soužití, kterých bylo v roce 2020 ke dni 29. 6. 2020 projednáno celkem třináct. Druhou příčku zde mají přestupky proti majetku v počtu dvou projednaných a jeden přestupek proti pořádku v územní samosprávě, kdy došlo k porušení obecně závazné vyhlášky Horní Břízy. Komise doposud uložila tresty v podobě napomenutí a náhradě nákladu.⁸⁴ Druhá polovina roku 2020 přinesla sedmnáct přestupků proti občanskému soužití (hrubá urážka, schválnost, ublížení na zdraví), opět dva přestupky proti majetku – konkrétně krádež a podvod, a jeden přestupek,

⁸⁴ Zpráva o činnosti komise pro projednávání přestupků města Horní Bříza za první pololetí roku 2020

kterým došlo k porušení obecně závazné vyhlášky. Navíc byly projednány dva přestupky pro obec Trnovou a jeden přestupek pro obec Hromnice. V případě, kdy byl komisí pachatel shledán vinným, mu byl uložen správní trest formou napomenutí nebo pokuty, v některých případech byla uložena sankce v podobě náhrady nákladů řízení.⁸⁵

Městská policie

Pro město Horní Bříza byla zřízena městská policie podle § 35a odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích, která mimo jiné spolupracuje s komisí pro projednávání přestupků, a to například v případě doručování písemností s předvoláním pro účastníky jednání. Ačkoliv mnohdy bývá zvykem, že městskou policii řídí starosta, v Horní Bříze tomu tak není.⁸⁶ Zastupitelstvo města pověřilo usnesením č. 66/2018 ze dne 17. 12. 2018 k řízení Městské policie Horní Bříza radního pana Bc. Zdeňka Procházku. Vždy po volbách předchází tomuto rozhodnutí jednání zastupitelů, neboť pro rozhodnutí v této věci musí být nadpoloviční většina všech zastupitelů pro, a pokud se zastupitelé rozhodnou, že je k dispozici vhodný kandidát pro řízení, „je to vždy „politické rozhodnutí“ vedení města a určitě je dobře, když je to někdo se zkušenostmi z oblasti bezpečnosti“, říká pověřený zastupitel k řízení Městské policie.

V rámci Městské policie Horní Bříza je zřízena pozice vedoucího strážníka, který je přímý nadřízený všem strážníkům. Společně s osobou pověřenou řízením Městské policie, které je podřízen, řídí a koordinuje veškerou činnost Městské policie. Z uvedeného důvodu probíhají pracovní porady operativně vždy dle potřeby, osobně na služebně Městské policie, která se nachází na radnici. Tématem porad je vždy aktuální bezpečnostní situace v Horní Bříze, požadavky o součinnost ze strany vedení města, Policie ČR, případně další orgánů.

Svou činností zabezpečuje policie místní záležitosti týkající se veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Dále městská policie spolupracuje s Policií České republiky a ostatními státními orgány včetně orgánů územních samosprávných celků. Městská policie plní úkoly i v okolních obcích, které jí vyplývají z veřejnoprávních smluv s nimi uzavřenými.

4.2.3 Starosta

Pozice současného starosty v Horní Bříze je vykonávána jako uvolněná⁸⁷ po zvolení zastupitelstva.⁸⁸ Do konce volebního období 2014 - 2018 vykonával tuto funkci 12 let člen

⁸⁵ Zpráva o činnosti komise pro projednávání přestupků města Horní Bříza za druhé pololetí roku 2020

⁸⁶ § 3 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii – obecní policii řídí starosta nebo jiný člen pověřený zastupitelstvem obce.

⁸⁷ Pro výkon své politické funkce je uvolněn z původního zaměstnání na dobu výkonu funkce. Po skončení mandátu je zaměstnavatel povinen jej přijmout zpět na stejné nebo obdobné místo.

⁸⁸ zaměstnavatel má povinnost uvolnit po dobu výkonu funkce a po konci mandátu je zaměstnavatel povinen přijmout zpět buď na stejné, nebo adekvátní místo.

Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané. Po zmíněném volebním období jeho funkce skončila a novým starostou se stal člen Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem.

K funkci starosty je třeba dodat, že se jedná o významnou veřejnou osobnost, u které je zvykem, že se účastní řady společenských akcí konaných v obci, pravidelně se vyjadřuje k problémům města, řídí zasedání rady a městského zastupitelstva, a v neposlední řadě odpovídá za informovanost veřejnosti o činnosti města. Jako veřejná osoba tedy musí snést vyšší míru kritiky, která se pro tuto funkci očekává.

Starosta se automaticky stává členem rady, zpravidla řídí zasedání zastupitelstva, a předkládá návrhy k projednání - následně řídí celý program zastupitelstva. Starosta by měl být ten, kdo svolává zastupitelstvo⁸⁹. V Horní Bříze se ale domluví rada, která schválí usnesením program, a na základě toho starosta svolá zastupitelstvo. Následně na zastupitelstvu je na prvním bodě program, a dochází k tomu, že se program schválí v nezměněné podobě nebo před zasedáním zastupitelstva vznikly věci k projednání – starosta nebo jiný zastupitel předloží doplnění programu zastupitelstva. Hlasuje se o každém bodu návrhu, jestli jej zařadit do předloženého programu, a následně se schválí finální podoba programu, který se dále projednává. Starosta je v době své nepřítomnosti zastupován místostarostou.⁹⁰

Pozici jakéhokoliv zastupitele může dělat každý obyvatel Horní Břízy. Zákon neukládá povinnost, že starostou může být pouze vysokoškolsky vzdělaný člověk v oboru. Horní Bříza je v tomto příkladem, kdy minulý starosta byl inženýr biochemie a současný školníkem.

Pro Horní Břízu se stalo zvykem, že starostu dělá člověk, který je součástí sdružením nezávislých kandidátů, neboť mají větší šanci než politické strany kandidující v Horní Bříze. Příkladem je zde již zmíněný 12 let působící bývalý starosta.

4.2.4 Městský úřad

Městský úřad je jedním z nejdůležitějších orgánů města a je pro jeho činnost zcela nepostradatelný. Městský úřad Horní Bříza je tvořen starostou, místostarostou a tajemníkem, který stojí v čele celého úřadu, a samotnými zaměstnanci úřadu. Do jisté míry je činnost městského úřadu také tématem občanské participace, neboť prostřednictvím zaměstnanců jednotlivých odborů řeší veřejnost nejčastěji své podněty, návrhy, připomínky či dotazy. Městský úřad tedy nejen plní úkoly, které mu uloží zastupitelstvo a rada, ale je také důležitým kontaktním místem pro občany města. Veřejnost má možnost seznámit se díky webovým stránkám města Horní Bříza s úředními hodinami a také celou rozsáhlou strukturou (uvedeno v příloze). K dispozici

⁸⁹ § 103 odst. 5 zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích

⁹⁰ § 104 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích

jsou zde pro veřejnost kontakty a zařazení jednotlivých zaměstnanců. Dále je na stránkách úřadu k dispozici občanům kontaktní formulář, který slouží k zaslání jejich dotazu či žádosti

4.3 Koncepce rozvoje území města

V rámci rozvoje území města je kladen důraz převážně na rozvoj ploch určených k bydlení v severní části města. Návrh územního plánu vymezuje přírodní a kulturní hodnoty, které jsou hodny ochrany. Pokud se bavíme o přírodních hodnotách, máme na mysli přírodní biotopy a vycházková místa, jejichž ochrana spočívá v nezastavitelnosti vymezené plochy a dále vycházková trasa se stromořadím, kde jsou zakázány stavby podzemních sítí, které by mohli narušit kořenový systém. Ochranu kulturní hodnoty má v Horní Bříze Náves, místní muzeum a kulturní dům v horní části obce.

Další částí rozvoje území je urbanistická koncepce, která se týká zastavěného území Horní Břízy. Vzhledem k původním sídlům na jihozápadě města, kde vyniká trojúhelníková náves, a západnímu sídlu, pro které je charakteristické velké množství subjektů v podobě stodol, musejí veškeré novostavby, přístavby nebo jiné stavební úpravy dbát na původní koncepci a respektovat ji, neboť obě tato sídla jsou velmi hodnotná. Pro nově vyrůstající stavby to tedy znamená, že budou co nejvíce dbát na stávající charakter, a budou se snažit se mu co nejvíce přiblížit, aby nedošlo k narušení koncepce.

4.4 Udělování čestného občanství

Všeobecně se jedná o poctu, kterou lze udělit jen v rámci obce, města a městských částí hlavního města Prahy, a to fyzickým osobám, které se významně podíleli na jejich rozvoji.

Statut čestného občanství je v Horní Bříze udělováno na základě usnesení č. 152/2015 ze zasedání zastupitelstva dne 14. 9. 2015, v souladu s § 36 odst. 1, a § 84 odst. 2, písm. s, zákona o obcích. Jak již bylo uvedeno výše, uděluje se osobám, které se významně podílely na rozvoji města, taktéž i osobám, které se významně zasloužili o prospěch a dobré jméno Horní Břízy. Čestné občanství je udělováno městem Horní Bříza na základě rozhodnutí zastupitelstva. Návrh na udělení čestného občanství předkládají zastupitelstvu jeho členové, rada města a výbory. Občané mohou podávat návrhy na udělení čestného občanství prostřednictvím zastupitelstva. Čestné občanství je udělováno na základě písemného návrhu, který musí obsahovat podrobně zásluhy navrhovaného občana. Dále je potřeba, pokud se jedná o osobu žijící, aby návrh

obsahoval její souhlas. Čestné občanství je možné udělit také in memoriam. V tomto případě je potřeba pro udělení čestného občanství souhlas dědiců navrhované osoby.⁹¹

Evidence osob, kterým bylo čestné občanství uděleno, je zaevidováno v Pamětní knize města Horní Bříza. Kniha obsahuje o čestných občanech následující informace:

- titul, jméno a příjmení osoby
- údaje o rozhodnutí o udělení čestného občanství (datum, orgán, důvody)
- změny (např. odnětí čestného občanství, data úmrtí čestného občana, doplnění významných údajů o jeho dalším životě a činnosti).⁹²

Pro udělování čestného občanství jsou mimo jiné stanovena radou města pravidla pro získání tohoto statutu. Čestné občanství je udělováno zastupitelstvem města jako:

1. Výraz ocenění mimořádných zásluh o město Horní Bříza.
2. Zvláštní projev úcty významným představitelům evropské i světové politiky, vědy a kultury, kteří se zasloužili o rozvoj vzájemných vztahů a mezinárodního věhlasu města.
3. Zvláštní projev úcty významným občanům, jejich život a dílo mají úzký vztah k městu.
4. Zvláštní projev úcty za mimořádné činy spojené s osobním hrdinstvím, které znamenaly záchranu života občanů nebo záchranu morálních, historických nebo kulturních hodnot města Horní Bříza.
5. Čestné občanství města Horní Bříza může být uděleno nejen občanům ČR, ale i občanům cizí státní příslušnosti.⁹³

Obrázek č. 3 – Foto pamětní desky jediného čestného občana města Horní Bříza

Zdroj: vlastní fotografie

⁹¹ Čl. 3 návrh na udělení čestného občanství a ceny města, PRAVIDLA pro udělování čestného občanství města a ceny města Horní Bříza

⁹² Statut čestného občanství města Horní Bříza

⁹³ Čl. 1 udělování čestného občanství, PRAVIDLA pro udělování čestného občanství města a ceny města Horní Bříza

4.5 Místní sdružení a spolky

Významný rozvoj zajišťují místní spolky a organizace, a to zejména kulturní a společenský. Horní Bříza jich čítá celkem 18. Pro tuto kapitolu bylo vybráno několik zajímavých spolků, které se nejvíce podílejí na veřejné participaci, a tím také k celkovému rozvoji města Horní Bříza.

Folklorní soubor Úsměv

Hornobřízský Folklorní soubor Úsměv se do kroniky města zapsal již roku 1958. Jeho zakladatelem je již výše zmíněný Hornobřízský rodák, dudák, čestný občan a redaktor Českého rozhlasu Plzeň, Zdeněk Bláha. V té době jeho soubor čítal čtrnáct dívek a chlapců, kteří našli zálibu v tanci. Soubor Úsměv přináší posluchačům veselost, radost a vtip, jak již navozuje samotné slovo úsměv v češtině. Postupně si folklorní soubor začal vytvářet vlastní interpretační styl, který úspěšně prezentovali nejen v okolí Horní Břízy, ale také na mezinárodních festivalech a zájezdech po Evropě. Není tak divu, že společně s moravským Kunovjanem vytvořili celovečerní koncert pro známý festival Pražské jaro roku 1997.

Většina členů jsou absolventi plzeňské konzervatoře. Nástroje, které folklorní soubor tvoří, klarinety, dudy, smyčce. K celkovému oživení přispívají drobné bicí nástroje. Dále zde nechybí ani tradiční nástroje v podobě niněry, fanfrnochu nebo vozembouchu. Folkloru nechybí ani řada zpěváků a zpěvaček, kteří v souboru vyrostli. Repertoár celého souboru je složen převážně z krajevých písní a tanců, které jsou na poslech svěží a úsměvné.

Obrázek č. 4 – Hornobřízský Folklorní soubor Úsměv

Foto: Milan Pták

Pionýr, z. s. – Pionýrská skupina Horní Bříza

Nejvyšší organizační jednotkou tohoto sdružení je Česká rada Pionýra. Dále je zde Krajská rada Pionýra, která je pro Hornobřízskou pionýrskou skupinu zřízena v Plzni. Skupina se při své činnosti řídí Úmluvou o právech dítěte a Listinou základních práv a svobod. Hornobřízský Pionýr je dobrovolné, samostatné a nezávislé sdružení dětí, mládeže a dospělých, jejichž hlavním cílem je vzdělávání, výchova a charitativní činnost. Dále také podporuje rozvíjení zájmové činnosti dětí prostřednictvím sociálních, kulturních a sportovních programů.

Členem Pionýra může být každé dítě i dospělý bez jakýchkoliv rozdílů⁹⁴ na základě registrace, o které rozhodují k tomu určené orgány a následného vstupního poplatku. Registrace členství může být také zrušena vystoupením člena, uplynutím registrace (pokud není prodloužena) nebo ukončení členství na základě rozhodnutí orgánu Pionýra. S členstvím ve skupině souvisí i určitá práva a povinnosti. Práva člena jsou:

- vybrat si kolektiv, používat jednotlicí prvky Pionýra
- spolurozhodovat o činnosti a podílet se na řízení
- volit své zástupce a být volen
- odvolat se k vyšším orgánům
- využívat výhod sdružení
- hmotně podporovat sdružení
- vystoupit ze sdružení.

Naopak povinnosti člena skupiny jsou:

- uskutečňovat ideály a cíle sdružení
- hájit čest sdružení
- registrovat se
- účastnit se aktivně činnosti
- plnit požadavky svého kolektivu
- naplňovat Program Pionýra
- platit členské příspěvky.⁹⁵

Hornobřízská Pionýrská skupina je rozdělena na jednotlivé oddíly, konkrétně Všeználci, Liga výjimečných – tyto oddíly se zaměřují na turistiku, sport a táborectví a sportovní oddíl Ringo zaměřený na hru Ringo. V neposlední řadě je potřeba zmínit oddíl Větrník, který každoročně připravuje plán akcí na celý nadcházející rok. Velmi úspěšnými akcemi pořádanými Pionýrskou

⁹⁴ sociálního postavení, národnosti, politické příslušnosti, náboženského vyznání

⁹⁵ Statut a program Pionýra

skupinou Horní Bříza jsou například pochod Hornobřízský puchýř, Branný závod Na vlastní pěst, Vánoční dílna nebo Letní stanový tábor Obořice.

Spolek Vandrovníci

Tento spolek zaštiťuje veškeré dění kolem pěší turistiky, historie, muzikály a divadelní vystoupení včetně zajištění vstupenek a dopravy. O chystaných událostech informuje veřejnost prostřednictvím sociálních sítí a městského rozhlasu. Vzhledem k velkému úspěchu mezi občany jsou nejrůznější akce připravovány pravidelně a občané se o dění dozvídají s dostatečným předstihem.

4.6 Partnerské město

4.6.1 Villeneuve sur Yonne

Toto partnerské město bylo založeno roku 1163 Ludvíkem VII. Nachází se zhruba 100km jihovýchodně od Paříže, a leží na břehu řeky Yonne. Malebné městečko v současné době čítá kolem 5400 obyvatel.

První kontakt mezi městy proběhl prostřednictvím místního Folklorního souboru Úsměv, díky vystoupení tohoto souboru ve Francii r. 1991. Celé vystoupení iniciovala společně s místními obyvateli Villeneuve sur Yonne paní Vlasta Masárová. Nejen že iniciovala toto vystoupení, ale následně navrhla i samotné partnerství mezi městy. Na přelomu roku 1996 byla připravena partnerská smlouva, k jejímuž slavnostnímu podepsání došlo 6. 12. 1996 na radnici Villeneuve sur Yonne a následně 6. 9. 1997 v kulturním domě Klub Horní Bříza. Smlouvy zavazují obě strany k rozvoji vztahů mezi Českou republikou a Francií, jakožto i ke spolupráci obyvatel obou měst směřující k rozvoji evropského bratrství a spolupráce.

V rámci partnerství vznikl také spolek partnerství mezi těmito městy, jehož hlavním cílem je rozvíjení partnerství mezi městy, členy spolku a samozřejmě mezi samotnými obyvateli obou měst. Dále se spolek také snaží navázat spolupráci mezi jednotlivými organizacemi – ať už základními školami nebo školami uměleckými College Chateaubriand. Děti jsou ubytovány v rodinách žáků, kteří se do výměny zapojili. Činnost spolku má na starost administrativní rada v čele s předsedou, a také starostou města, Davidem Kaprem.

5 Závěr

Bakalářská práce seznamuje s tématem občanské participace a možnostmi občanů podílet se na správě a rozvoji obce. Dále zde jsou vymezeny jednotlivé pojmy důležité pro teoretickou část práce. Jedná se zejména o pojem občana, obce a její orgány, veřejné správy, participace či rozvoj obce. Bakalářská práce následně charakterizuje možnosti občanské participace, které jsou občanům dány zákonem. Participace je v právním řádu protkaná již samotnými právními předpisy nejvyšší právní síly, jimiž je Ústava ČR a Listina základních práv a svobod. Tyto jsou jasnými základy občanské participace, na které posléze navazuje a hlouběji rozvádí například v práci zmíněný zákon o obcích, zákon o právu petičním či zákon o volbách do zastupitelstev obcí.

Teoretická část práce čítá základní fakta z právních předpisů České republiky, z nichž některé informace jsou doplněny odbornou literaturou týkající se tématu práce. Cílem teoretické části bylo poskytnout obecný nadhled a ucelený pohled probíraného tématu, jakožto poskytnout i konkrétní možnosti, kterými se občan může zapojit do dění ve své obci.

Pro praktickou část práce byla zvolena konkrétní obec, na které jsem se snažila ukázat využití daných možností, kterými občané disponují. Zde jsem vybrala město Horní Bříza, ve kterém žiji celý život, a tak mohu pozorovat nejrůznější změny a chování občanů na území města. Dále jsem pro tuto část práce využila dotazník (viz příloha), díky kterému se prokázaly některé výše uvedené informace. Například zde bylo avizováno, že účast veřejnosti na zasedání zastupitelstev je téměř mizivá, což potvrzuje i vlastní šetření, kdy 69 respondentů z celkových 75 odpovědělo, že se zasedání neúčastní, a to i přesto, že většina dotazovaných ví o veřejně přístupných zasedáních.

Díky této bakalářské práci jsem si rozšířila pohled na další možnosti participace při rozvoji obce. Vzhledem k tomu, že se do dění Horní Břízy aktivně zapojuji poměrně krátkou dobu, měla jsem díky této bakalářské práci možnost načerpat nové informace. I přes krátkou dobu participace mé osoby v Horní Bříze mohu říci, že mě toto téma velmi zajímá.

Na závěr bakalářské práce bych rovněž dodala, že participace na správě a rozvoji obce, jíž jsme součástí, je jednou ze základních věcí, kterou by měl využívat každý občan. Jen díky tomu, že se veřejnost bude takto na rozvoji obce podílet, má možnost svými návrhy – ať už jako jednotlivec a nebo skupina občanů, každý z nás utvářet obec, ve které žije tak, jak by si ji sám představoval.

6 Resumé

The bachelor thesis introduces the topic of civic participation and the possibilities of citizens to participate in the administration and development of the municipality. Furthermore, individual terms important for the theoretical part of the work are defined here. This is especially the concept of the citizen, the municipality and its bodies, public administration, participation or development of the municipality. The bachelor thesis then characterizes the possibilities of civic participation, which are given to citizens by law. Participation in the legal system is interwoven with the very legal regulations of the highest legal force, which are the Constitution of the Czech Republic and the Charter of Fundamental Rights and Freedoms. These are clear bases of civic participation, which is then followed up and further elaborated by, for example, the Act on Municipalities mentioned in the work, the Act on the Right of Petition or the Act on Elections to Municipal Councils.

The theoretical part of the thesis contains basic facts from the legal regulations of the Czech Republic, some of which are supplemented by professional literature related to the topic of the thesis. The aim of the theoretical part was to provide a general overview and a comprehensive view of the topic, as well as to provide specific opportunities for citizens to participate in events in their community.

For the practical part of the work, a specific municipality was chosen, to which I tried to show the use of the opportunities available to citizens. Here I chose the town of Horní Bříza, where I have lived all my life, so I can observe various changes and behavior of citizens in the town. Furthermore, I used a questionnaire for this part of the work (see appendix), thanks to which some of the above information was proved. For example, it was announced that public participation in council meetings is almost negligible, which is confirmed by the survey itself, where 69 respondents out of a total of 75 answered that they do not attend the meeting, even though most respondents know about public meetings.

Thanks to this bachelor's thesis, I broadened my view on other possibilities of participation in the development of the community. Due to the fact that I have been actively involved in the events of Horní Bříza for a relatively short time, thanks to this bachelor's thesis I had the opportunity to gain new information. Despite the short time of my person's participation in Horní Bříza, I can say that I am very interested in this topic.

At the end of the bachelor's thesis, I would also add that participation in the administration and development of the community of which we are a part is one of the basic things that every citizen should use. Only thanks to the fact that the public will thus participate in the develop-

ment of the community, does it have the opportunity with its proposals - whether as an individual or a group of citizens - each of us to form a community in which he lives as he would imagine it.

7 Použité prameny

Seznam použité literatury

- BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.
- ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4.
- ČERNOHORSKÝ, Jiří, ed. Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010. Vyd. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2010. 184 s. ISBN 978-80-254-8660-3.
- DAHL, Robert A. *O demokracii: průvodce pro občany*. Praha: Portál, 2001. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-717-8422-2.
- HENDRYCH, D. a kol., Správní právo, obecná část, 6. Vydání, Praha, C. H. Beck, 2006, ISBN 80-7179-422-2
- HENDRYCH, Dušan. Správní věda: teorie veřejné správy. Vyd. 4. Praha: ASPI, 2014. ISBN 978-80-7478-561-0.
- JIRÁSKOVÁ, Věra. Občan v demokratické společnosti:[učebnice pro střední školy]. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. ISBN 80-85850-78-8.
- KLÍMA, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2., rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 2 sv. ISBN 978-80-7380-140-3.
- KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-862-9.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva: komentář*. 3. vydání. Praha: Linde, 2007. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7201-665-5.
- KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách: komentář*. 3. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-869-4601-0.
- POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-447-6.
- Práva občanů obce (obecná část): Edice správní praxe. 3. vydání. Praha 4: Ministerstvo vnitra (odbor dozoru a kontroly veřejné správy), 02/2011. ISBN 978-80-904579-0-4.

- PRŮCHA, P., POMAHÁČ, R. *Lexikon, správní právo*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2002. 686 s. ISBN 80-7208-314-7.
- RIGEL, Filip. Místní referendum v evropském kontextu. In *Interakce českého a evropského práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4881-2.
- Srov. Hálová, Miloslava, Kramář, Květoslav a Rajchl, Jiří. *Kontrola ve veřejné správě*. Díl III.
- SVOBODA, Ivo. *Základy správního práva a veřejné správy*. KEY Publishing, 2008. ISBN 978-80-87071-76-2.

Právní předpisy

- **Listina** – usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- **Správní řád** – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- **Ústava** – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- **Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků** – ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- **Zákon o krajích** – zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- **Zákon o místním referendu** – zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů
- **Zákon o nabytí a pozbytí státního občanství ČR** – zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky
- **Zákon o obcích** – zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- **Zákon o právu petičním** – zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- **Zákon o právu shromažďovacím** – zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím
- **Zákon o sdružování občanů** – zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- **Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích** – zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích
- **Zákon o svobodném přístupu k informacím** - zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- **Zákon o volbách do zastupitelstev obcí** – zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Internetové zdroje

- *Advokátní deník: Právo občana obce vyjádřit na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem – ke dvěma praktickým problémům* [online]. 14. 9. 2020 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://advokatnidenik.cz/2020/09/14/pravo-obcana-obce-vyjadrit-na-zasedani-zastupitelstva-obce-sva-stanoviska-k-projednavanym-vecem-ke-dvema-praktickym-problemum/#_ftnref1
- *Český statistický úřad: Města a městečka Plzeňského kraje - N* [online]. 30. 9. 2006 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-3231-06-za_rok_2005-horni_briza
- doc. RNDr. Jiří Ježek, Ph.D. *MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2015: VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO VÝZKUMU* [online]. In: . [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: http://www.regionálnírozvoj.eu/sites/regionálnírozvoj.eu/files/09_jezek_meziobecni_spoluprace.pdf
- *Epravo.cz: Obecní úřad – jeho složení a poslání, funkce tajemníka* [online]. 8. 1. 2002 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obecni-urad-jeho-slozeni-a-poslani-funkce-tajemnika-15594.html>
- *Frank Bold: Komu adresovat petici?* [online]. 2. 11. 2018 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/petice-a-shromazdeni/petice/dotaz/komu-adresovat-petici>
- *Frank Bold: Práva občanů obcí a krajů* [online]. 20. 7. 2011 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/zapojeni-verejnosti/zapojeni-verejnosti/rada/prava-obcanu-obci-a-kraju#A>
- *Frank Bold: Samostatná a přenesená působnost* [online]. 11. 4. 2017 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/cinnost-obce-a-kraje/rada/samostatna-a-prenesena-pusobnost>
- *Horní Bříza: Informace zveřejňované o povinném subjektu podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím* [online]. 2020 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/povinne-informace/>
- https://www.mmr.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf
- *Meziobecní spolupráce v ČR: Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce* [online]. In: . 2020 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-meziobecni-spoluprace-v-cr-priklady-dobre-praxe-a-doporuceni-pro-realizaci-meziobecni-spoluprace.aspx>

- *Ministerstvo vnitra ČR: Aktuální problémy při aplikaci § 16 zákona o obcích - Práva občana obce* [online]. 6/2008 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21330206&doctype=ART>
- *Ministerstvo vnitra ČR: Občané, architekti a veřejná správa: Určení rolí v participativních procesech* [online]. 2014 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-architekti-a-verejna-sprava-urceni-roliv-participativnich-procesech>
- *Ministerstvo vnitra ČR: občanské aktivity* [online]. 2020 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>
- *Mistopisy.cz: Horní Bříza* [online]. 1. 1. 2021 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6592/horni-briza/pocet-obyvatel/>
- *Moderní obec: Struktura obecního úřadu* [online]. 3. 12. 2008 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/struktura-obecniho-uradu/>
- *Návrh územního plánu HORNÍ BŘÍZA: NÁVRH pro opakované veřejné projednání* [online]. In: . 10/2017 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://www.hornibriza.eu/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1532_29.pdf&original=Upraven%C3%BD%20n%C3%A1vrh%20%C3%BAzemn%C3%ADho%20pl%C3%A1nu.pdf
- *Partnerství mezi městy Horní Bříza - Villeneuve sur Yonne* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://partnerstvihb-vsy.webnode.cz/>
- *Pionýrská skupina Horní Bříza: O PIONÝRU* [online]. 15. 10. 2019 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://hornibriza.pionyr.cz/index.php?page=pionyr>
- *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 3/2008: Právo občana obce vyjádřit na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem* [online]. In: . 2. 1. 2008 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-odboru-verejne-spravy-dozoru-a-kontroly.aspx>
- *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 6/2008: Právo občana obce podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty* [online]. In: . 2. 1. 2008 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-odboru-verejne-spravy-dozoru-a-kontroly.aspx>

- *Transparency.cz: Musí se zastupitelstvo vypořádat s návrhem občanů obce na změnu rozpočtu obce?* [online]. 7. 12. 2017 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/pravni-poradna/musi-se-zastupitelstvo-vyporadat-s-navrhem-obcanu-obce-na-zmenu-rozpocetu-obce/>
- TRNKA, Robert. *Kultura v Horní Bříze: Hlavní body problematiky životního prostředí v Horní Bříze* [online]. 2018 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.kulturahob.cz/zivotni-prostredi/>
- *Veřejná správa: Právo shromažďovací* [online]. 10/2020 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://verejnasprava.estranky.cz/clanky/12.-pravo-shromazdovaci.html>

8 Přílohy

8.1 Vybrané části Stanov spolku Partnerství mezi městy Horní Bříza – Villeneuve sur Yonne

Stanovy spolku

Spolek

Čl. 3

Účelem, posláním spolku je napomáhat naplňování Smlouvy o přátelství a spolupráci mezi městem Horní Bříza a Villeneuve sur Yonne /podepsána 6. 12. 1996 ve Villeneuve sur Yonne a 6. 9. 1997 v Horní Bříze/ zejména v oblasti přátelských výměn mezi členy a občany obou měst, ke kulturním, sportovním a jazykovým kontaktům s partnerským městem, k rozvoji vztahů mezi Českou republikou a Francií. (§ 127)

Hlavní činností spolku je naplňování výše uvedeného poslání. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost nemůže být jeho hlavní činností.

K podpoře hlavní činnosti či k hospodárnému využití spolkového majetku může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti.

Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

Osoby s oprávněním disponovat s finančními prostředky na účtě a podpisovým právem schvaluje členská schůze.

Organizace spolku

Čl. 11

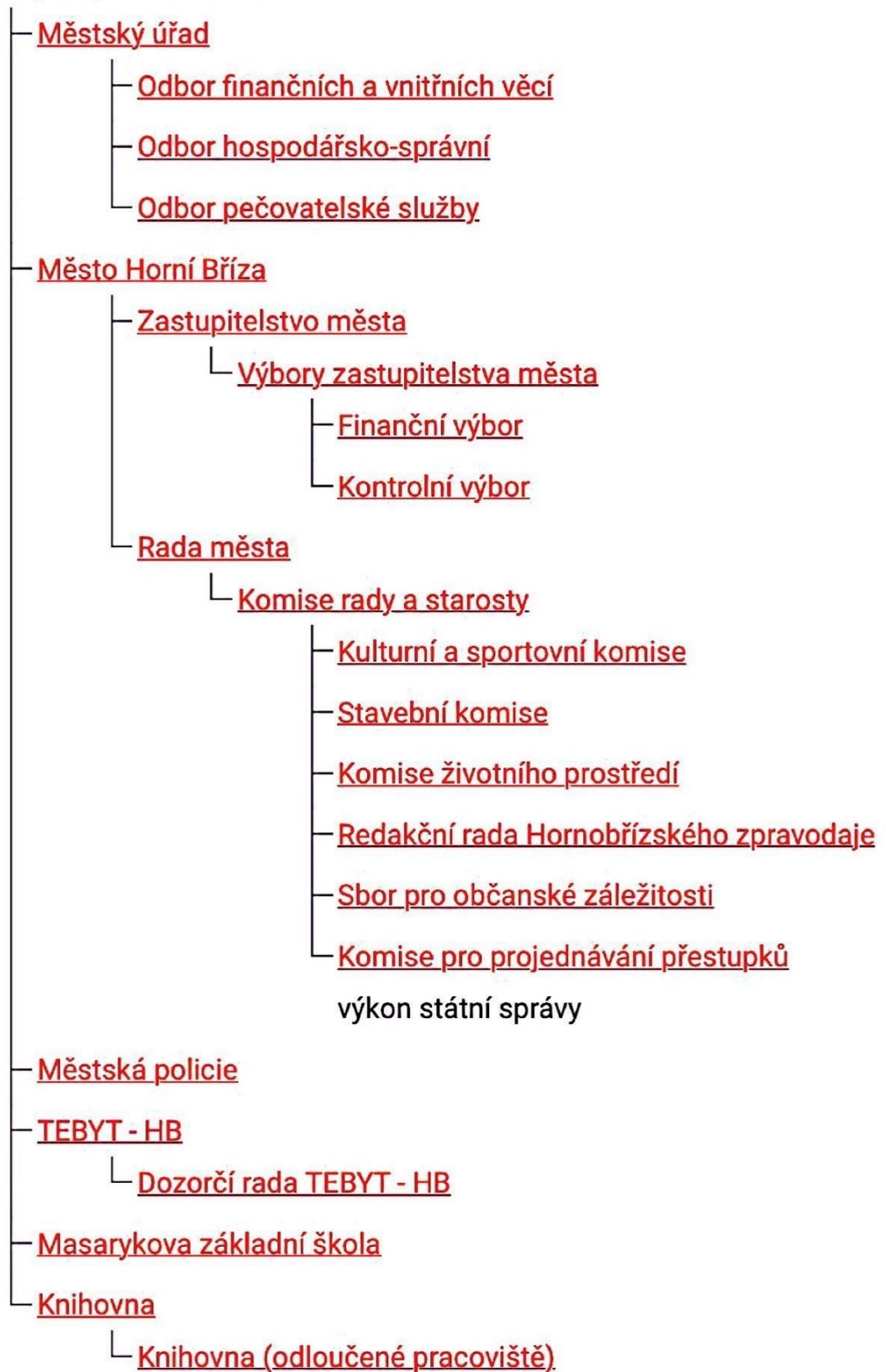
Orgány spolku jsou: valná hromada, členská schůze, administrativní rada a předseda.

Statutárním orgánem je 7 členná administrativní rada. Členy administrativní rady volí valná hromada na období 3 let. Všichni členové této rady z předcházejícího období jsou znovuzvolitelní. (§ 246)

8.2 Organizační struktura města Horní Bříza

Horní Bříza

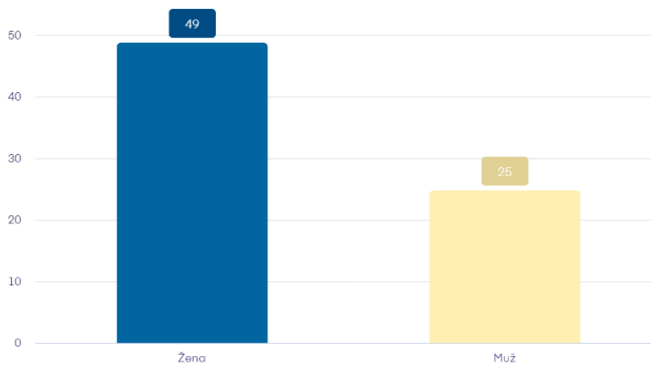
Plzeňský kraj - Plzeň-sever

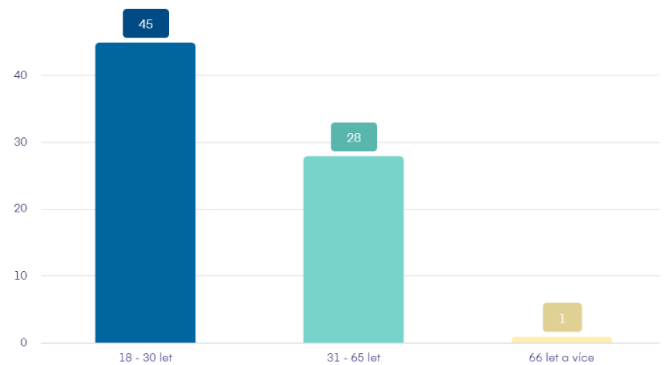
Zdroj: převzato z webových stránek <https://www.hornibriza.eu/urad-477/povinne-informace/>

8.3 Empirický výzkum – vlastní šetření

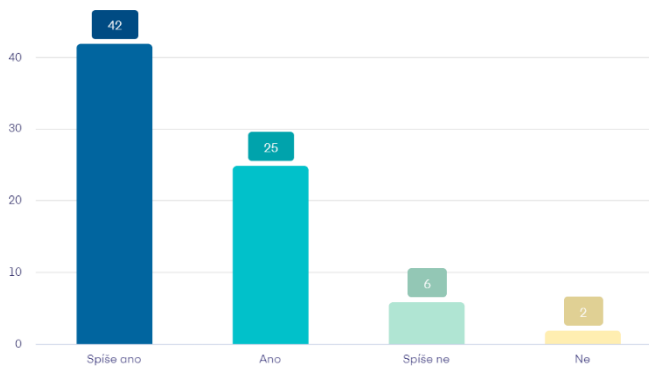
1. Jsem...

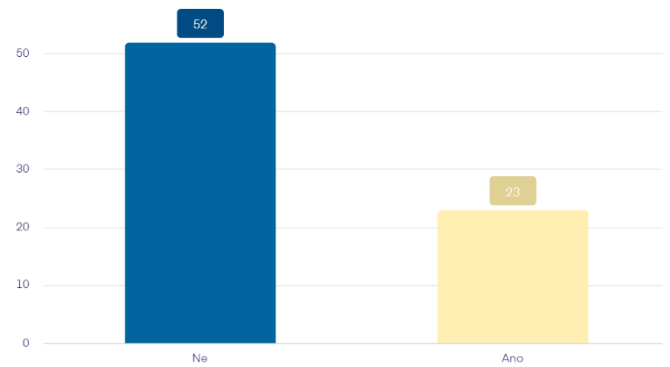
2. Do jaké věkové skupiny patříte?

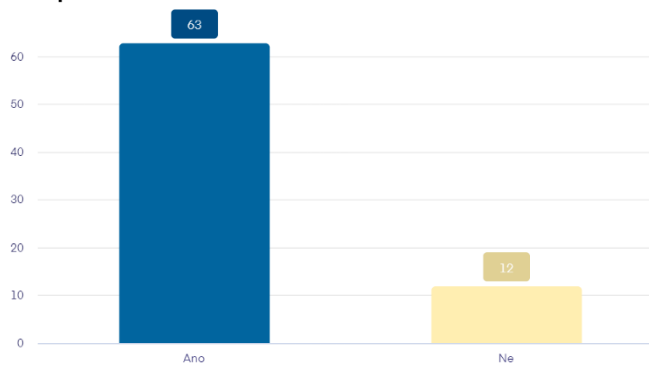
3. Jste spokojeni s informovaností v rámci obce?

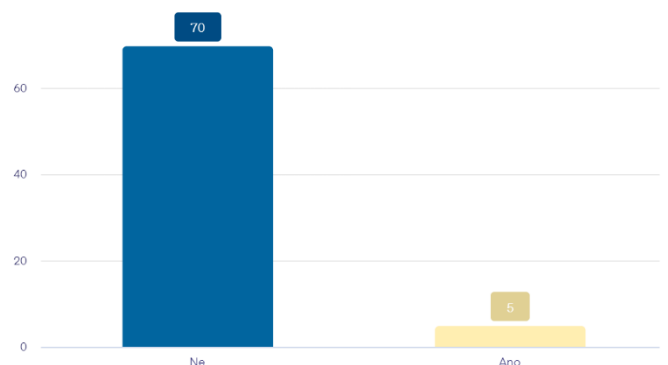
4. Navštěvujete pravidelně webové stránky obce?

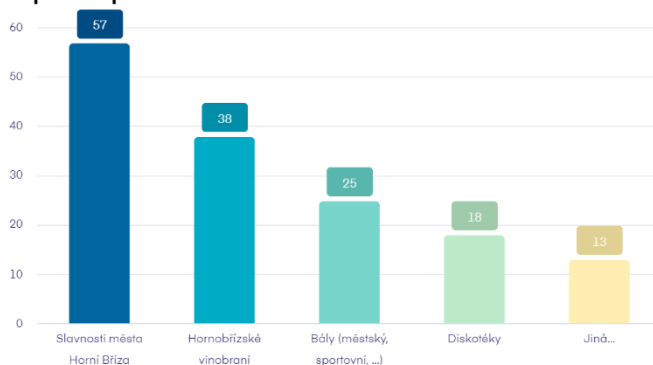
5. Víte, že zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná?

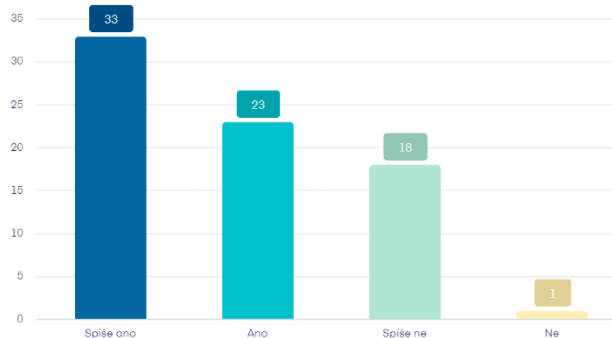
6. Účastníte se pravidelně zasedání zastupitelstva obce?

9. Jakých kulturních a společenských akcí se nejčastěji účastníte?

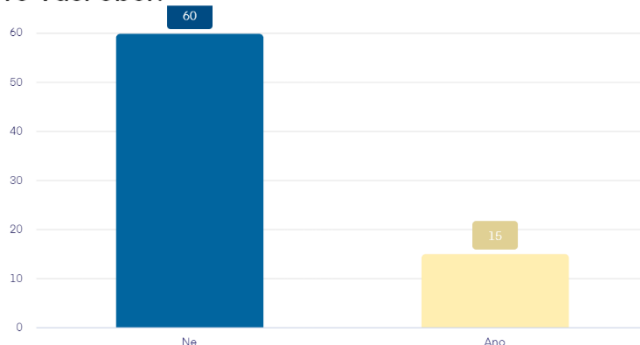
10. Jste spokojeni se sportovním vyžitím v rámci obce?

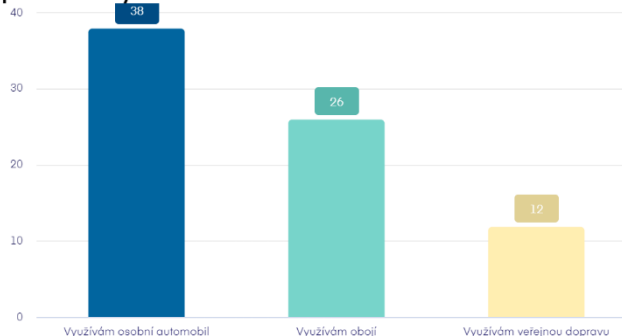
11. Jaký druh sportoviště byste uvítali v rámci obce?

13. Zvažovali byste přestěhování do většího města v případě, že by náklady a výdaje byli stejné jako ve Vaší obci?

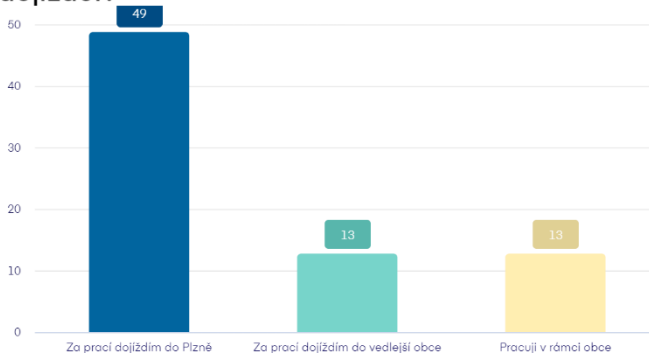
14. Využíváte hromadnou dopravu nebo osobní prostředky v rámci cestování z a do Vaší obce?

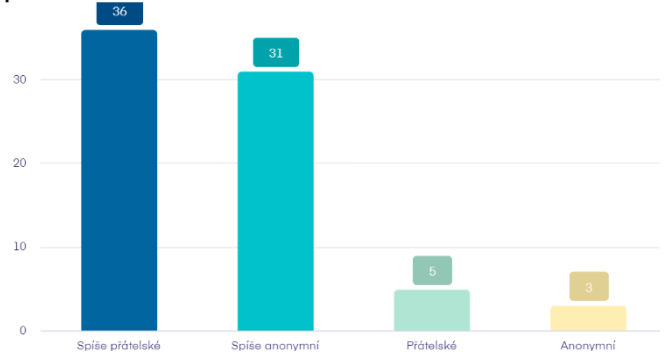
12. Jaké nejuvýraznější změny ve Vaší obci vnímáte za posledních 5 let?

Oprava silnice a některé chodníky Otevření úřadu létem a lepší prezentace práce obce. Zlepšily se mnohá služba místa, úklid atd.
 Jako řidička jsem uvítala nové silnice, super údržbu chodníků a vyzávky v zimě. opravy silnic, chodníků
 rekonstrukce stadionu, dětské hřiště a prolezačky Oprava infrastruktury a sportovních areálů
 Za domem nam vyrostla městská "skláčka" hrůza, smrad.. prostě humus Nová silnice k vřskové zastávce, lanové hřiště
 určitě přístavba hřiště (fotbalového a dětského) Oprava komunikací a rozlišení nabídky služeb pro občany.
 Infrastruktura, chodník v ul. PodHorami, silnice a chodníky na fabrice, nové hřiště na tenis a volejbal, nový trávník na fotbal. Hřišti.
 Máme novou silnici kanočnou V oblasti kultury
 Nová silnice na fabrice Silnice na tovarne
 Nové silnice Oprava silnice na tovární
 Nevnímám Revitalizace ZŠ, Tovární ulice.
 Záměr Změnu starosty
 Sádky na hřišti nevím
 Méně stromů Níc mě právě nespadá.
 Lanový hřiště Nová silnice na továrně
 Žádné výrazné změny nevnímám
 Příjezdové komunikace
 Prolezačky Zadane Nevím
 Nevím
 Žádné výrazné změny nevnímám
 Níc výraznější Oprava chodníků
 Určitě nová silnice "Na Továrně"
 Nový úsek silnic, opravené chodníky, nová tráva na fotbalovém hřišti a víceúčelové hřiště na tenis a házenou.
 Oprava silnic Tovární oprava silnic a chodníků, vybudování dětského hřiště-lan.centrum, tenis.kurtu a volejbalových
 Rekonstrukce pozemních komunikací Tenisové kurty, workoutové hřiště, renovace Sokolovny.
 oprava silnice na továrně Nákup trezry na chodníky (zima), vylepšení dětského hřiště u fotbalového hřiště, otevření stánku s kebabem
 Lepší chování k životnímu prostředí
 Nový hřiště u fotbaluku, nová silnice na továrně
 multifunkční centrum, lékařský dům
 Určitě byly nějaké změny v naší obci, ale já je moc nevnímám nebo si na ně spíše moc už nevzpomínám

15. Nachází se v blízkosti Vašeho bydliště dostatek pracovních příležitostí, nebo musíte za práci dojíždět?

16. Máte pocit, že prostředí Vaší obce je spíše přátelské jako na menších vsích, nebo anonymní jako ve větších městech?

17. Cítíte se v rámci života ve Vaší obci bezpečně?

